

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE
FAKULTA MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

rok 2006/2007

Simona Hrázká

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE

Fakulta mezinárodních vztahů

Obor: Mezinárodní obchod

"Postavení Francie v EU"

Bakalářská práce

Vypracovala: Simona Hrázká

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Gabriela Hitzgerová, CSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Postavení Francie v EU“ vypracovala samostatně. Veškerou použitou literaturu a podkladové materiály uvádím v přiloženém seznamu literatury.

V Praze dne ...12. 5. 2007.....

.....Hrázká.....

Podpis

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí své bakalářské práce paní Ing. Gabriele Hitzgerové, CSc., za její trpělivost, vstřícnost a cenné připomínky při zpracovávání této bakalářské práce.

Obsah

Seznam zkratk	7
Úvod	9
1 Základní charakteristika Francie	10
1.1 Geografie	10
1.2 Historie	11
1.3 Politika	12
1.4 Ekonomika	13
1.5 Postavení Francie ve světě	15
1.6 Členství v mezinárodních organizacích	16
2 Vývoj evropského integračního procesu	17
2.1 Historie	19
2.1.1 První etapa evropské ekonomické integrace	20
2.1.2 Druhá etapa evropské ekonomické integrace	20
2.1.3 Třetí etapa evropské ekonomické integrace	21
2.1.4 Čtvrtá etapa evropské ekonomické integrace	22
2.1.5 Pátá etapa evropské ekonomické integrace	22
2.2 Současnost	24
2.2.1 Francouzsko-německé vztahy	24
2.2.2 Evropská ústava	25
2.2.3 Jaké změny nabízí Francii kandidáti na prezidentský post	26
2.3 Budoucnost	28
3 Provázání Francie a EU	29
3.1 Vliv Francie na evropský integrační proces	29
3.2 Problémy Francie s plněním kritérií Paktu stability a růstu	29
3.2.1 Pakt stability a růstu	30
3.2.2 Nedodržení Paktu stability a růstu ze strany Francie	30
3.2.3 Francie a její „Program stability“	31
3.3 Podíl Francie na rozpočtu EU	32
3.4 Francie a Společná zemědělská politika EU	33
3.4.1 Role Francie v SZP	34
3.5 Francouzské osobnosti v evropském integračním procesu	34
3.6 Další osobnosti Francie působící v EU	37
3.7 Francie jako sídlo institucí EU	39

3.8	Francie a Evropská centrální banka	40
3.9	Spolupráce Francie a Německa na společném evropském vyhledávači	41
	Závěr.....	42
	Literatura	44
	Přílohy	48

Seznam zkratek

BIS	– Banka pro mezinárodní platby – Bank for International Settlements
Commonwealth	– Společenství národů – volné sdružení Velké Británie a jejích bývalých kolonií – Commonwealth of Nations
D.R.O.M.	– Zámorské departmenty a regiony – Départements et régions d'outre-mer
DPH	– daň z přidané hodnoty
EBRD	– Evropská banka pro obnovu a rozvoj – European Bank for Reconstruction and Development
ECB	– Evropská centrální banka – European Central Bank
ECU	– Evropská měnová jednotka – European Currency Unit
EHS	– Evropské hospodářské společenství
EMU (HMU)	– Hospodářská a měnová unie – Economy and Monetary Union
ES	– Evropské společenství
ESVO (EFTA)	– Evropské sdružení volného obchodu – European Free Trade Association
G8	– sdružení sedmi nejvyspělejších států světa a Ruska – Group of Eight
GATT	– Všeobecná dohoda o clech a obchodu – General Agreement on Tariffs and Trade
HDI	– Index lidského rozvoje – Human Development index
HDP	– hrubý domácí produkt
HND	– hrubý národní produkt
IBRD	– Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj – International Bank for Reconstruction and Development
ILO	– Mezinárodní organizace práce – International Labour Organization
IMF	– Mezinárodní měnový fond – International Monetary Fund
IMO	– Mezinárodní námořní organizace – International Maritime Organization
NATO	– Severoatlantická aliance – North Atlantic Treaty Organization
OECD	– Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj – Organization for Economic Co-operation and Development
OSCE	– Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě – Organization for Security and Co-operation in Europe
PPP	– Parita kupní síly – Purchasing Power Parity
RPR	– Gaulistická strana ve Francii – Le Rassemblement pour la République

SPC	– Sekretariát pacifického společenství – Secretariat of the Pacific Community
SZBP	– Společná zahraniční a bezpečnostní politika
SZP	– Společná zemědělská politika
TEN	– Transevropské sítě
TGV	– rychlovlaky ve Francii – Train à Grande Vitesse
UMP	– Unie pro lidové hnutí – l'Union pour un mouvement populaire
UNESCO	– Organizace OSN pro vědu, výchovu a kulturu – United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
WHO	– Světová zdravotnická organizace – World Health Organization
WTO	– Světová obchodní organizace – World Trade Organization

Úvod

Francie je země ležící v západní Evropě a její hlavní město Paříž je jedna z nejnavštěvovanějších lokalit cestovního ruchu. První, co se lidem obvykle vybaví při zmínce o Francii, jsou především víno, sýry, filmový festival v Cannes a rychlovlaky TGV. Z památek, nacházejících se v hlavním městě Paříži, to budou zejména Eiffelova věž, Pantheon a nebo museum Louvre, kde je vystaven slavný obraz „Mona Lisa“. Málo kdo však má o této zemi podrobnější informace a uvědomuje si, jakou roli hrála a v současné době také hraje v evropském integračním procesu a do jaké míry může ovlivnit budoucí vývoj EU.

Téma Postavení Francie v Evropské unii jako téma bakalářské práce jsem si vybrala hned ze dvou důvodů. Tím prvním je můj dlouhodobý zájem o francouzský jazyk a Francii jako takovou. Druhým, neméně důležitým, je i fakt, že díky studiu odborných předmětů na naší škole mi bylo umožněno proniknout hlouběji do této problematiky. Znalosti, které jsem takto získala, mě nejen obohatily, ale ráda bych se tímto tématem zabývala i v budoucnu.

Smyslem této práce je čtenáři přiblížit současné i minulé postavení Francie v Evropské unii. Práce je rozčleněna na 3 základní části, ty se dále člení na kapitoly a podkapitoly. V první části, která je rozdělena do šesti kapitol, se zabývám základními charakteristikami Francouzské republiky. Nejprve se zaměřuji na geografické postavení Francie na evropském kontinentu, dále se stručně věnuji historickým a politickým souvislostem. Poslední tři kapitoly pojednávají o ekonomické situaci země, o jejím postavení ve světě a také o jejím členství v mezinárodních organizacích.

Druhá část je zaměřena na historický vývoj evropského integračního procesu (podle jednotlivých etap) a roli Francie v něm. Dále se zde pokouším nastínit vybrané problémy vztahů Francie k Evropské unii a také výhled do budoucnosti.

Třetí část je zaměřena na provázání Francie a EU. Zabývám se zde problémy Francie v otázce plnění kritérií stanovených Paktem stability a růstu, dále jakým způsobem se v současné době podílí Francie na rozpočtu EU a také její roli v oblasti Společné zemědělské politiky. Také jsou zde zmíněna sídla institucí Evropské unie, která se nachází na francouzském území. V poslední kapitole je uveden příklad možné spolupráce Francie a SRN na společném evropském vyhledávači.

Cílem této práce je umožnit čtenáři komplexní pohled na postavení Francouzské republiky v Evropské unii a přiblížit mu současné výhody, ale i problémy, které této zemi ze členství v EU plynou.

Metody použité pro dosažení stanoveného cíle: popis, analýza, syntéza, logicko – historická metoda. Práce je doplněna o Přílohy.

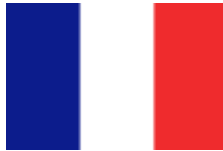
1 Základní charakteristika Francie

Oficiální název (česky): Francouzská republika

Oficiální název (francouzsky): la République française

Státní zřízení: prezidentská republika

vlajka:

znak:

Rozloha: 547.030 km²

Počet obyvatel: 62 752 136 (včetně zámořských území, r. 2006)

Hlavní město (počet obyvatel): Paris [Pari] (9,6 mil. bez aglomerací, r. 2005)

Hustota zalidnění: 111/km²

Úřední jazyk: francouzština

Měna: euro (EUR/€)

Hlava státu: prezident Jacques Chirac (1995-2007), od 16. května 2007 nově zvolený

Nickolas Sarkozy

Předseda vlády: Dominique de Villepin (2005-nyní)

Hymna: Marseillaise

Náboženství: římsko-katolické 88 %, muslimové 5 - 10 %,

protestanti 2 %, židé 1 %, ostatní 4 %

1.1 Geografie

Francie je, co se týká rozlohy, druhým největším evropským státem po Ukrajině a leží v západní Evropě. Sdílí severovýchodní hranice s Belgií a Lucemburskem, na východě sousedí s Německem a Švýcarskem, na jihovýchodě s Itálií a na jihu se Španělskem, Andorrou a Monakem. Součástí Francouzské republiky jsou také území v Severní a Jižní Americe, v Indickém a Tichém oceánu, Karibiku a Antarktidě (viz *Příloha č. 1*). Díky geometrickému tvaru je Francouzi metropolitní Francie také nazývána l'Hexagone (šestiúhelník).

Z hlediska administrativního se Francie skládá z 26 regionů, které jsou rozděleny na 100 departmentů. V evropské části Francie (*France métropolitaine*) leží 22 regionů, zbylé čtyři jsou tvořeny jedním departmentem, a proto bývají označovány jako Zámořské departmenty a regiony (*Départements et régions d'outre-mer*, zkratka D.R.O.M.); tyto jsou pozůstatkem koloniální sféry Francie. Mezi ně patří: Guadeloupe (tento ostrov se nachází v souostroví Antily), Guyana (Jižní Amerika), Martinique (Antily), Réunion (Indický oceán). Departmenty se dále dělí na 342 arrondissementů (francouzské okresy) a ty se člení na 4 035 kantonů, které však slouží jen k administraci a rozdělení voličů do volebních obvodů. Nejmenší článek tvoří obce, které jsou samosprávné s voleným zastupitelstvem a jejich počet je 36 682. Zámořská teritoria nejsou brána jako část Francouzské republiky, jejich území se nepočítá ani do její rozlohy, ani do rozlohy Evropské unie. Ve francouzských oblastech Pacifiku je nadále jako měna používán frank, i když v Evropě byl již před pěti lety nahrazen eurem. Polynéský frank je však již vázán na euro.

1.2 Historie

Francie jako samostatný stát vznikla roku 843 rozdělením Franské říše (jedná se o její bývalou západní část). Potomci Karla Velikého zde vládli do roku 987, kdy byl Hugo Kapet korunován králem. Jeho následovníci, Kapetovci, Dynastie z Valois a Bourboni sjednotili postupně pomocí válek a rodového dědictví území pod centrální panovníkovu moc. Tato monarchie dosáhla své největší moci za vlády Ludvíka XIV, kdy měla Francie ohromný vliv na evropskou politickou scénu, ekonomické vztahy a v neposlední řadě i kulturu. Postupně se však propadala do veliké zadluženosti a také ekonomického úpadku, jehož příčinou bylo hlavně nešetrné zacházení s penězi v neúspěšných válkách a drahé projekty královské rodiny (např. Versailles). Tyto skutečnosti byly také jedním z podnětů Francouzské revoluce roku 1789, která posléze vedla ke vzniku První republiky, potvrzené v roce 1793. Zanedlouho se vlády chopil Direktoriát (1795). Následně zemi ovládl Napoleon I. Bonaparte (1799), který založil státním převratem První říši, byl v ní korunován císařem a na krátkou dobu ovládl většinu Evropy. Definitivně byl Napoleon poražen v bitvě u Waterloo 18. června 1815 a došlo k znovunastolení monarchie.

Následující období je charakteristické střídáním republik a monarchií a bylo ukončené roku 1958 vyhlášením 5. republiky v čele s generálem Charles de Gaullem, který se stal na dalších 10 let jejím prezidentem. Ačkoliv stála Francie vždy na straně vítězných mocností v první i druhé světové válce, utrpěla obrovské ztráty na koloniích, ekonomické pozici, populaci i pozici dominantního národa. Francouzskou prosperitu oživilo nově vytvořené Evropské hospodářské společenství (EHS). V té době byl však Charles de Gaulle nucen uznat nezávislost Alžírsko a i

ostatních francouzských kolonií, i přesto však pokračoval v tvrdé nacionalistické politice, která odmítala americký vliv v Evropě. Oba de Gaullovi následovníci Georges Pompidou (1969-1974) a Valéry Giscard d'Estaing (1974-1981) se věnovali především ekonomice, jejíž rozvoj byl však bržděn ropnými krizemi. V roce 1981 byl prvním socialistickým prezidentem zvolen Francois-Maurice Mitterand (1981-1995), který byl starým soupeřem de Gaulla. Roku 1988 byl zvolen podruhé i přesto, že v parlamentu získala většinu pravice. V úřadě prezidenta se udržel neuvěřitelných 14 let (zvolen 3x), což je nejdelší období v dějinách Francie od dob Napoleona III. Z pozice francouzského prezidenta odchází v roce 1995 a je vystřídán Jacquem Chiracem, který byl roku 2002 zvolen na druhé funkční prezidentské období. V současné době proběhly ve Francii prezidentské volby, ve kterých již J. Chirac nekandidoval (prezidentské volby viz dále).

Po usmíření Francie s Německem v letech 1958-63 se obě mocnosti společnými silami již dlouhá desetiletí podílí na náročném procesu politické a ekonomické integrace Evropy včetně zavedení jednotné evropské měny euro. Francie byla také jedním ze států, který podporoval urychlení zavedení Evropské unie. Tím se snažila vytvořit pevnější, silnější a konkurenceschopnější evropskou politiku, obranu a bezpečnostní aparát.

1.3 Politika

Deklarace práv člověka a občana z roku 1789 stanovuje základní principy práv a svobod. Podle Ústavy Páté republiky, která byla schválena 28. srpna 1858, byl francouzský prezident volen přímo na sedmileté funkční období, které bylo v roce 2002 zkráceno na dobu pěti let. Mezi jeho pravomoci patří jmenování předsedy vlády, na jehož návrh potom prezident jmenuje vládu. Dále zastává funkci předsedy rady ministrů a vrchního velitele ozbrojených sil. Z moci tohoto úřadu může rozhodnout o nasazení nukleárních zbraní. Rovněž má právo svolat referendum a jednou za rok může rozpustit národní shromáždění. V případě výjimečného stavu mu přísluší rozsáhlé pravomoci, díky nimž může rozhodovat prakticky neomezeně, nesmí však v tomto období rozpustit Národní shromáždění, které je automaticky svoláno ihned po zavedení výjimečného stavu.

Jak již bylo uvedeno výše, prezidentem Francouzské republiky byl od roku 1995 Jacques Chirac, který na tomto postu setrvává do chvíle jmenování nového prezidenta. Dne 22. dubna 2007 se konalo první kolo voleb, do kterého bylo zapsáno 12 kandidátů. Podle předvolebních průzkumů byli na postup do druhého kola favorizováni tyto kandidáti: Nicolas Sarkozy (současný ministr vnitra, pravice – Unie pro lidové hnutí, zkr. l'UMP), Ségolene Royalová (levice – Socialistická strana, zkr. le PS), Jean-Marie Le Pen (extrémní pravice – Národní fronta, zkr. le

FN) a Francois Bayrou (střed – Unie pro demokracii Francie, zkr. l'UDF). Z těchto kandidátů byl novým francouzským prezidentem dne 6. května 2007, kdy probíhalo druhé kolo voleb, zvolen Nicolas Sarkozy, který se své funkce ujal 16. května 2007.

Legislativní moc je soustředěna do rukou Parlamentu, který kontroluje vládu a vypracovává a schvaluje zákony. Parlament je rozdělen na dvě komory a to na dolní komoru (Národní shromáždění) a horní komoru (Senát). Členové Národního shromáždění (Assemblée Nationale), kterých je v současné době 577, jsou voleni přímo a to na dobu pěti let. Mandát senátorů je na dobu šesti let, přičemž polovina Senátu, který má 321 členů, se mění každé tři roky (naposledy to bylo počátkem roku 2007) a jeho pravomoc je omezená. Pokud se v nějakém bodě tyto dvě komory (Národní shromáždění a Senát) neshodují, poslední slovo má Národní shromáždění.

Vláda je přímo odpovědná parlamentu a to jak v otázkách správy, tak i armády. Hlavou vlády je její předseda (premiér), který vede vládu a je zodpovědný za obranu země a provádění zákonů. Se souhlasem prezidenta jmenuje vrchní úředníky civilních a vojenských úřadů. Proti parlamentu má vláda poměrně mnoho práv – určuje body jednání parlamentu a všechny oblasti, ve kterých má parlament zákonodárnou moc (jsou přímo dané ústavou) a ve všech ostatních oblastech rozhoduje vláda neomezeně. Parlament může vládu odvolat absolutní většinou hlasů, proto bývá premiér jmenován jen z řad parlamentní většiny. Pokud nastane situace, že patří prezident a předseda vlády do rozdílných politických táborů, nastává paradox zvaný "Cohabitation".

1.4 Ekonomika

Ekonomika Francie je tvořena velkým množstvím soukromých společností (asi 2,5 milionu registrovaných) a společností se značným podílem státu. Na nejdůležitější podniky ze sektorů infrastruktury, energetiky, letectví, telekomunikací a železnice si stát ponechal vliv až do 90.let. V posledních letech vláda privatizuje tyto doposud státní podniky nacházející se v sektorech jako jsou např. France Télécom, Air France, pojišťovny, banky nebo společnosti zabývající se zbrojním průmyslem.

Francie je členem skupiny G8¹. Za rok 2006 je její ekonomika 7. největší ekonomikou světa za USA, Čínou, Japonskem, Indií, Německem a Velkou Británií (měřeno podle HDP/PPP).² Podle OECD (rok 2006) je 5. největším exportérem výrobků na světě za Německem, USA, Čínou a Japonskem a 6. největším dovozcem výrobků za USA, Německem, Čínou, Japonskem a Velkou

¹ Jedná se o sdružení sedmi nejvyspělejších států světa – Francie, Itálie, Japonsko, Kanada, Německo, Spojené království, USA a Ruska, dohromady představují 65 % světové ekonomiky.

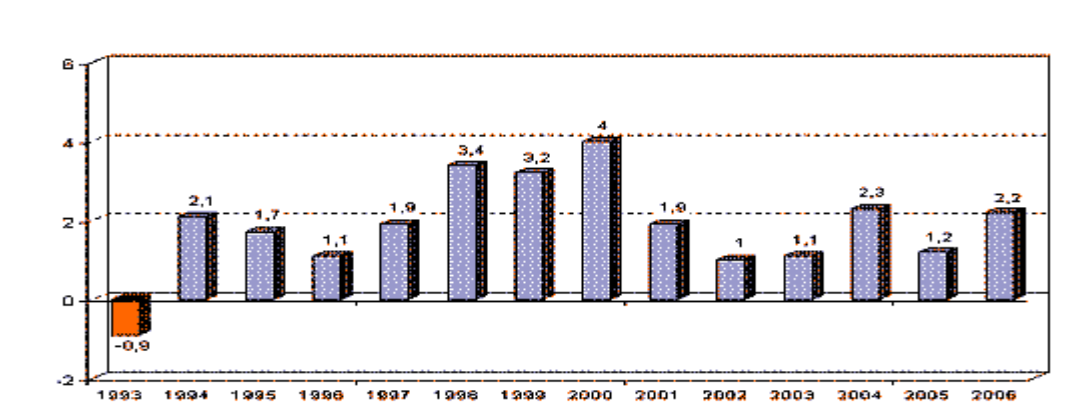
² údaje ze serveru http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_GDP_%28PPP%29, přístup z Internetu 29.4. 2007, měřeno podle údajů Světové banky

Británii.³ Její HDP na obyvatele podle PPP za rok 2005 byl 29 203 USD, což je číslo nad průměrem celé Evropské unie (viz *Příloha č. 2*). Průměrná mzda ve Francii byla v roce 2005 činila 2 128 EUR a průměrný důchod byl 1 464 EUR. Dále byla Francie podle statistik francouzské Národní banky (Banque de France) v roce 2005 jednou ze zemí, která získala velké množství přímých zahraničních investic (38,3 mld. USD). Naproti tomu investice francouzských společností v zahraničí činily 79,7 mld. USD.⁴

Míra nezaměstnanosti se v roce 2006 vyšplhala na 9,1 %, což je pro francouzskou ekonomiku vysoká hodnota a naznačuje nutnost podpory zaměstnanosti. Veřejný dluh v roce 2006 činil 64,7 % HDP, což je velmi vysoké číslo, které se však předseda vlády Dominique De Villepin zavázal během 4 let snížit na hranici 60 % určenou Paktem stability a růstu (více viz samostatná kapitola 3.2 *Francie a její problémy s Paktem stability a růstu*).⁵

Co se týká vývoje reálného HDP (viz *Graf 1*), roku 1993 se francouzská ekonomika nacházela v silné recesi, kterou se jí hned další rok podařilo odstranit. V roce 2002 vzrostl HDP ve Francii o pouhé procento (oproti 1,9 % za rok 2001), což bylo nejpomalejší tempo růstu od roku 1996. Výrazné zrychlení se nekonalo ani v roce 2003, kdy se tato hodnota vyšplhala na pouhých 1,1 %. V situaci slabé vnější a investiční poptávky byla hlavním tahounem ekonomického růstu spotřeba domácností. K výraznému oživení ekonomiky došlo v roce 2004, kdy činil růst HDP 2,3 %. Inflace byla v tomto roce 2,1 %. V roce 2005 se růst reálného HDP zpomalil o 1,1 %, nicméně v roce 2006 se opět zvýšil na 2,2 %. Následující graf nám ukazuje vývoj reálného HDP v posledních 14 letech.

Graf 1 – Vývoj reálného HDP v letech 1993-2006 (%)

zdroj: <http://www.euroekonom.cz/grafy-html/hdp-francie.html>, přístup z Internetu 21.03. 2007

³ údaje ze serveru http://stats.oecd.org/wbos/default.aspx?datasetcode=MEI_TRD, přístup z Internetu 28.4. 2007

⁴ údaje ze serveru <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/politiky-eu/spolecna-obchodni-politika-evropske-unie/1000521/10898/#obchoduje>, přístup z Internetu 22.03. 2007

⁵ údaje ze serveru <http://www.euroskop.cz/47465/120478/clanek/francie/ekonomicka-situace/>, přístup z Internetu 15.4. 2007

Jak je patrné z grafu, hospodářství na začátku tisíciletí stagnovalo. Zemědělství, které je jednou ze stěžejních oblastí ekonomiky, je postavené na silné politice subvencí. Francii též dlouhodobě trápí problém nezaměstnanosti, kterou se francouzská vláda před několika lety snažila řešit zkrácením pracovního týdne na 35 hodin, ovšem neúspěšně. Rozvoj francouzské ekonomiky a otázku nezaměstnanosti ztěžuje i delokalizace, během které firmy z Francie přesídlují své výroby do střední či východní Evropy nebo Číny a výsledkem je další nárůst nezaměstnanosti. Další problémovou otázkou pro tuto zemi je i vysoký počet přistěhovalců, nebo jejich potomků a jejich začlenění do společnosti.

1.5 Postavení Francie ve světě

Podle údajů Světové banky se Francie ve velikosti celkového HDP za rok 2006, který činil 1 829,6 miliard EUR, řadí na 7. pozici z celkových 184 srovnávaných zemí. V celkové hodnotě zahraničního obchodu (import a export) se v roce 2002 Francie zařadila na 5. pozici z celkových 185 zemí díky mimořádně vysokému saldu obchodní bilance (7,3 mld. EUR). Od roku 2004 je však zahraniční obchod v deficitu (což je způsobeno zejména drahou ropou) a za rok 2006 má rekordní schodek cca 30 mld. eur.⁶ Na 2. pozici ve světě je Francie řazena v exportu služeb a zemědělských výrobků a na 4. pozici co se týče zboží (především vybavení). Export Francie, který dosáhl v roce 2004 částky 342,7 mld. eur, představoval 26 % HDP. Mezi exportní komodity Francie patří strojní a dopravní zařízení, letectvo, chemikálie, plasty, farmaceutické výrobky, ocel, železo a nápoje. Import se pak v tomto roce vyšplhal na 349,3 mld. eur. Z dovážených komodit se na tomto čísle nejvíce podílí strojní a dopravní zařízení, vozidla, letectvo, ropa, chemikálie a plasty.

Index lidského rozvoje (Human Development Index – HDI) je vypočítáván na základě tří kategorií faktorů: lidské zdraví, úroveň vzdělanosti a hmotná životní úroveň. Ve Francii je toto číslo za rok 2004 rovno 0.942, což ji řadí na 16. pozici z celkových 177 zemí.⁷ Při hodnocení Reportérů bez hranic v roce 2005 (svoboda tisku) získala Francie 35. pozici z celkových 168 zemí.⁸ V boji s korupcí je pak tato země za rok 2005 na 18. pozici z celkových 159 zemí.⁹ Francie uskutečňuje 70 % všech směn s partnery z Evropské unie. Přebytek Francie s EU se za rok 2004 vyšplhal na 3,6 mld. EUR. Jejími hlavními odběrateli jsou Německo, Itálie, Velká Británie, Lucembursko, Belgie, Španělsko i USA.

⁶ Údaje ze serveru <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/francie-souhrne-informace/francie-zahranicni-obchod/1000913/9663/>, přístup z Internetu 22.03. 2007

⁷ údaje ze stránky http://en.wikipedia.org/wiki/Human_Development_Index, přístup z Internetu 22.03. 2007

⁸ údaj ze stránky http://en.wikipedia.org/wiki/Reporters_Without_Borders, přístup z Internetu 22.03. 2007

⁹ údaj ze stránky <http://www.transparency.org/cpi/2005/2005.10.18.cpi.en.html>, přístup z Internetu 22.03. 2007

1.6 Členství v mezinárodních organizacích

Francie je jedním ze zakládajících členů Evropské unie a je členem i Hospodářské a měnové unie EMU (Economy and Monetary Union). Tato země je sídlem Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD – Organization for Economic Co-operation and Development), UNESCO, dále pak Mezinárodního úřadu pro váhy a míry a také mezinárodní policejní organizace Interpol (International Criminal Police Organization).

Je také členskou zemí Severoatlantické aliance NATO (North Atlantic Treaty Organization), jedním ze zakládajících členů Spojených národů (OSN), patří mezi pět stálých členů Rady bezpečnosti OSN s právem veto a navíc je jednou z osmi uznaných nukleárních mocností. V neposlední řadě je vedoucím členem Mezinárodní organizace Frankofonie (La Francophonie), ve které je sdruženo 51 francouzsky mluvících států, členem SPC (Secretariat of the Pacific Community), BIS (Bank for International Settlements), EBRD (European Bank for Reconstruction and Development), IBRD (International Bank for Reconstruction and Development), ILO (International Labour Organization), IMF (International Monetary Fund), IMO (International Maritime Organization), OSCE (Organization for Security and Co-operation in Europe), WHO (World Health Organization), WTO (World Trade Organization) a dalších.

2 Vývoj evropského integračního procesu

Evropská unie je jedním ze tří hlavních ekonomických center světa. Vyznačuje se značnou ekonomickou, sociální a politickou odlišností, která se dále prohloubila důsledkem rozšíření hranic EU směrem na východ. Celkově toto společenství čítá 494 mil. obyvatel, což je přibližně 7,9 % světové populace. Na HDP světa se pak tyto země společně podílí 20,2 %. Podíl jednotlivých zemí na tomto ukazateli se však vzhledem k výrazné heterogenitě značně liší. HDP na obyvatele podle PPP je 25,280 EUR, v porovnání s USA je EU na 66 %.

Mezi hlavní ekonomické problémy Evropské unie patří zejména nízká konkurenceschopnost ve srovnání s USA, technologická mezera, nepružný trh práce a také pomalý růst. Snahou o zlepšení této situace bylo v roce 2000 přijetí tzv. Lisabonské strategie. Tato komplexní strategie byla rozvržena na celé desetiletí 2000-2010 a Evropská rada ji formulovala takto: „Unie se má stát nejkonkurenceschopnější a nejdynamičtější znalostní ekonomikou, schopnou udržitelného hospodářského růstu s více a lepšími pracovními místy a s větší sociální soudržností“.¹⁰ Problémem je také nedostatečná tvorba pracovních míst a s tím spojená vysoká nezaměstnanost především v nových členských zemích (až 14,5 %). Dále je nutné zmínit vysoké deficity veřejných financí, v důsledku demografického vývoje je potřeba důchodových reforem a reforem celých systémů veřejných financí, z čehož vyplývá otázka, zda jsou udržitelná maastrichtská kritéria.

Hospodářský růst v roce 2006 pro EU25 činil 2,7 % přičemž v eurozóně¹¹ byl pouze 2,5 %. Tento růst se oproti předešlým letům zrychlil, a to především vlivem domácí poptávky a investic.¹² Následně rostl rovněž počet pracovních míst vytvořených v hospodářství. Míra nezaměstnanosti se v červenci snížila v EU na 8 % a v eurozóně na 7,8 %. Přestože vyšší náklady na energie vyvíjely tlak na růst spotřebitelských cen, základní inflace se díky lepší produktivitě práce a také mezinárodní konkurenci držela v mezích. Za rok 2006 byla v EU inflace 2,3 %.

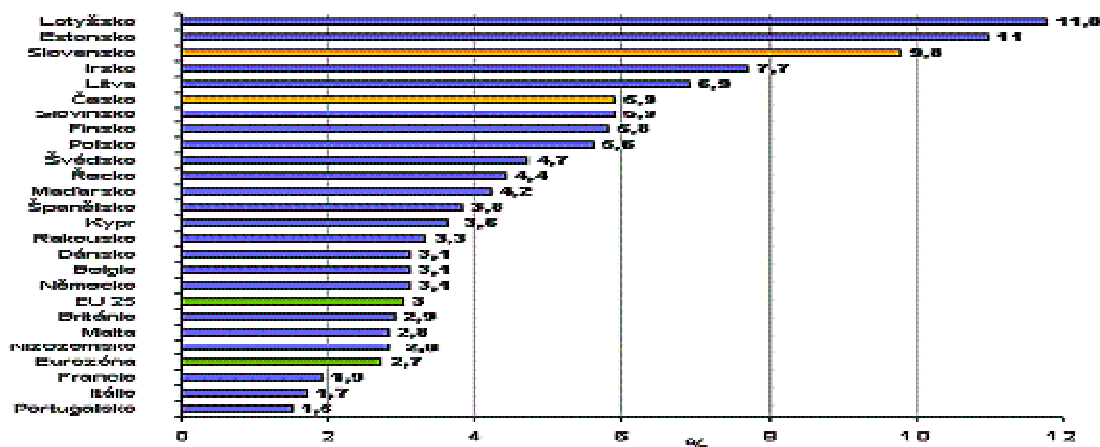
¹⁰ Citace ze stránky <http://www.evropska-unie.cz/cz/article.asp?id=2843>, přístup z Internetu 22.03. 2007

¹¹ dnes již 13 členů EU - Belgie, Finsko, Francie, Německo, Irsko, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Španělsko a na začátku roku 2007 také Slovinsko, které přijali Euro za svou společnou měnu

¹² údaje z <http://europa.eu/.../06/1154&format=PDF&aged=1&language=CS&guiLanguage=en> -, přístup z Internetu 22.03. 2007

Následující graf ukazuje vývoj HDP v zemích Evropské unie za 3. čtvrtletí 2006, kde je viditelný daleko větší růst v nových členských zemích.

Graf 2 – Růst HDP v zemích EU za 3. čtvrtletí 2006

zdroj: <http://www.euroekonom.cz/grafy-html/hdp-eu-ctvrtleti.html>, přístup z Internetu 21.03.2007

Z mapy Evropské unie s barevně odlišenými částmi je patrné, které země jsou v současné době členy EU a kterým směrem by se měla v budoucnu rozšiřovat. Mezi zakládající státy tohoto společenství patří Francie, Itálie, Německo a Benelux. Postupně se poté ES rozšiřovalo směrem na sever, jih a východ, jak je uvedeno v tabulce pod obrázkem. Poslední rozšíření o další dva východní státy – Bulharsko a Rumunsko proběhlo na začátku tohoto roku a počet členů EU se zvýšil na stávajících 27 (základní přehled členských států EU – viz *Příloha č. 2*).

Mapa 1 – Členské (vyznačeny žlutě) a kandidátské (vyznačeny modře) země EU

zdroj: http://europa.eu/abc/european_countries/eu_members/france/index_en.htm, přístup z Internetu 21.03. 2007

Tabulka 1 – Historie přistupujících států k EU

rok	přistupující státy	počet členů
1952	Belgie, Francie, Německo, Itálie, Lucembursko, Holandsko	6
1973	Dánsko, Irsko, Velká Británie	9
1981	Řecko	10
1986	Portugalsko, Španělsko	12
1995	Rakousko, Finsko, Švédsko	15
2004	Slovensko, Slovinsko, Česká republika, Lotyšsko, Litva, Estonsko, Malta, Kypr, Maďarsko, Polsko	25
2007	Bulharsko, Rumunsko	27

zdroj: informace viz Příloha č. 2

2.1 Historie

Myšlenka politického sjednocení Evropy je velmi stará, avšak všechny pokusy o její realizaci až do druhé světové války nevedly ke zdárnému konci. Po válce se téměř celá Evropa ocitla ve zcela nové situaci. Ekonomiky zemí (infrastruktura, měnový systém atd.) se nacházely v dezolátním stavu, válečná výroba ztratila svá hlavní odbytiště, obyvatelé byli válkou značně unaveni. Snaha o obnovu společnosti i ekonomiky souvisela s politickou a ekonomickou spoluprací – bylo třeba vybudovat takové uspořádání, které by zajistilo, že Německo nevyvolá další světovou válku. Pomoc ze strany USA se jevila nevyhnutelnou, a proto přišel tento stát s programem finanční a hospodářské pomoci západní Evropě a Japonsku. Tento tzv. Marshalův plán položil základ dnešnímu evropskému hospodářství.

V letech 1945-51, tedy v období těsně po 2. světové válce, kdy byly země Evropy značně vyčerpány neustálými boji a měly své hospodářství orientováno na válečnou výrobu, začala probíhat příprava pro rozvoj ekonomik. V roce 1948 byl uzavřen Bruselský pakt mezi Francií (která byla hlavním iniciátorem), Velkou Británií, Belgií, Holandskem a Lucemburskem, což bylo reakcí na sílící tlak ze strany SSSR. Díky americké iniciativě se také začala rozvíjet mezinárodní spolupráce při hospodářské obnově v Evropě. Dochází k vyhranění politických zaměření střední a východní Evropy, státy západní Evropy spolupracují o to intenzivněji.

Základem pro sjednocení Evropy bylo zejména trvalé usmíření s Němci, což si uvědomoval zejména francouzský politik Robert Schuman. Ve spolupráci s dalším francouzským politikem, Jeanem Monnetem vypracoval tzv. „Schumanův plán“, který se zaměřil především na kontrolu nad produkcí uhlí a oceli, což byly strategické suroviny pro zbrojní průmysl. Domníval se, že pokud bude produkce těchto surovin kontrolována jednotlivými státy, nebudou pak tyto státy schopny vést válku. O tomto plánu R. Schuman informoval spolkového kancléře Konráda

Adenauera, který viděl příležitost pro mír a s tímto plánem souhlasil. Zanedlouho poté reagovali vlády Belgie, Lucemburska, Itálie a Nizozemska.

2.1.1 První etapa evropské ekonomické integrace

V dubnu roku 1951 byla mezi Francií, Itálií, Německem a Beneluxem podepsána „Pařížská smlouva“, na jejíž základě vzniklo **Evropské společenství uhlí a oceli (ESVO)**. Jednalo se o smlouvu sektorového typu, kterou se tyto státy snažily o liberalizaci, kontrolu kvót a společné postupy. Ocelářský průmysl a těžba uhlí byly považovány za strategickou oblast. Stanovení kontroly nad strategickými surovinami prostřednictvím této smlouvy se zdařilo, což vytvořilo podmínky pro mírové soužití v Evropě. Tato dohoda byla časově omezena na 50 let a v roce 2002 formálně ukončena.

2.1.2 Druhá etapa evropské ekonomické integrace

Tato etapa evropské ekonomické integrace mezi lety 1952-1973 se vyznačovala intenzivním a úspěšným ekonomickým rozvojem. Došlo k obnovení ekonomik a ke konsolidaci měn. V tomto období jsou patrná vysoká tempa růstu (6-7 %), vyšší inflace, přijatelné schodky a také nízké míry nezaměstnanosti díky sociálním politikám zemí, což vedlo k větší motivaci k dalšímu rozvoji a spolupráci. Roku 1957 (1958 ratifikace) dochází k podpisu smlouvy o **Evropském hospodářském společenství (EHS)** a dohody sektorového typu pro mírové využití atomové energie **Euratom** (jedná se o tzv. „Římské smlouvy“). Tyto dohody byly podepsány stejnými zeměmi jako ESVO. Dohoda Euratom upravovala pouze oblast využívání jaderné energie pro mírové účely, zatímco smlouva o EHS řešila širší problémy. Zahrnovala dohodu, že budou státy v nejkratší možné době liberalizovat vnitřní obchod, vytvoří celní unii do 15 let, budou koordinovat měnové politiky, vytvoří společné instituce, budou koordinovat společné aktivity a vytvoří společný trh. V těchto smlouvách muselo být dosaženo mnoha kompromisů, zejména mezi Francií a Německem. Francie se obávala, že z navrhovaných otevřenějších trhů celní unie by mohlo těžit nejvíce Německo. Snažila se proto vynutit výhody v jiných oblastech, například v oblasti zemědělství.

O vstup do Společenství se poprvé již v roce 1961 pokoušela Velká Británie, Irsko a Dánsko, o rok později poté také Norsko. V roce 1963 však francouzský prezident Charles de Gaulle (viz str. 14) vetoval členství Velké Británie v ES bez předem jasně stanovených podmínek (VB se musí vzdát svých tradičních výhod z obchodu se zeměmi Commonwealthu). Zbylí jmenovaní uchazeči svůj záměr vzdali. Roku 1967 se tyto země pokoušely o vstup do ES podruhé, avšak ani tento jejich pokus o přijetí nebyl úspěšný. V roce 1973 se nakonec

plnoprávnými členem ES stává Velká Británie, Irsko a Dánsko. Norsko se členem ES nestalo, jelikož norský národ vstup do ES odmítl.

Největším z problémů mezi zeměmi se stalo formování společné zemědělské politiky. Pro Evropské společenství se těžkou krizí stala situace kolem financování zemědělských výrobků. Francie pod vedením Charlese de Gaulla totiž zásadně nesouhlasila s návrhem na zavedení vlastních příjmů ES a byla by v Radě podle smlouvy o EHS přehlasována. Přestala se dokonce zúčastňovat zasedání Rady a začala uplatňovat tzv. „*politiku prázdné židle*“, čímž činnost Rady velmi komplikovala. Kompromisu bylo dosaženo až po půl roce v Lucemburku, kdy se většinové pravidlo přestalo uplatňovat.

Od roku 1967 začal být pro všechny tři společenství používán název **Evropská společenství**. V roce 1968 byla pro průmyslový sektor vytvořena celní unie ES. Její vytvoření znamenalo, že žádný stát nemůže stanovit vlastní cla při dovozu zboží ze třetí země. V první etapě se společná cla vztahovala jen na průmyslové zboží, od 1. ledna 1970 pak také na zemědělské výrobky.

2.1.3 Třetí etapa evropské ekonomické integrace

Etapa mezi lety 1974-1985 byla obdobím krizí a stagnace integračního úsilí. Počátek ropných krizí vedl k obrovskému nárůstu cen ropy a zemního plynu. Tento vývoj měl nepříznivý dopad na všechny ekonomiky (začaly se prohlubovat deficity veřejných financí, atp.) a země, v důsledku této situace, ztrácely zájem o evropskou integraci.

V tuto dobu byl **Pierre Werner**, ministerský předseda Lucemburska (narozený ve městě Lille ve Francii), pověřen jako vedoucí pracovní skupiny provedením analýzy stávajících názorů a nalezení sporných otázek v budování měnové unie. P. Werner navrhoval svou zprávou konvergenci mezi ekonomikami a měnami šesti zemí EHS. Předpokládal tři etapy vytvoření HMU po dobu 10 let, počínaje r. 1971. Pierru Wernerovi se dokonce podařilo skloubit protichůdná stanoviska Německa a Francie k dané problematice. Tento materiál byl však tři roky po jeho předložení shledán nerealizovatelným.

Další snahy o koordinaci měnové a kurzovní politiky vyvrcholily roku 1979 uzavřením dohody o Evropském měnovém systému (EMS), který vedl k úzké kurzovní spolupráci zemí. Základem tohoto systému byla bezhotovostní jednotka ECU, která byla stanovena podle HDP zemí. Každá země měla stanovený určitý kurz ECU, který nesměl vybočovat z koridoru, a v případě, že by se tak stalo, byly povoleny zásahy státu. Toto prostředí bylo výhodné pro PZI (přímé zahraniční investice). Kurzovní stabilita byla příznivá, což bylo z části využito pro euro.

2.1.4 Čtvrtá etapa evropské ekonomické integrace

Následovalo období mezi lety 1986-1992, které se vyznačovalo novým integračním rozvojem. Evropské ekonomiky začínaly opět prosperovat, což vyvolalo novou chuť ke spolupráci. Došlo k vytvoření evropského trhu, liberalizaci obchodu, pohybu zboží, služeb a kapitálu.

V únoru roku 1986 byl podepsán tzv. **Jednotný evropský akt**, který se týkal především novelizace základních smluv o ES (ESUO, EHS, Euratom). Aktem se rozšiřovaly pravomoci evropských orgánů, nutné k vytvoření jednotného evropského trhu. Poprvé se jím v historii ES zavedlo hlasování kvalifikovanou většinou, zvýšily se rozhodovací pravomoci Evropského parlamentu i pravomoci Evropské komise na úkor členských států a to zejména v sociální a hospodářské politice. Realizovala se jím tedy první velká reforma ES, která byla základem pro vývoj vedoucí přímo k Maastrichtským smlouvám a vzniku EU (v roce 1992). Francie spolu s Německem se domnívaly, že pokud se dodrží závazek vytvoření hospodářské a měnové unie, pak bude dosaženo největšího prospěchu z plánovaného jednotného trhu. Byly přesvědčeny, že by jednotná měna mohla eliminovat mnoho tržních nedostatků v obchodě způsobených pohyby kurzů.

2.1.5 Pátá etapa evropské ekonomické integrace

Poslední etapou integračního procesu je období vzniku Evropské unie (1993 až po současnost). V roce 1992 byla 12-ti členskými státy podepsána jedna z nejvýznamnějších novelizací základních dokumentů ES – tzv. **Maastrichtská smlouva**. Tato smlouva zahrnuje všechny tři existující společenství a ustanovuje společnou zahraniční a bezpečnostní politiku. Vedla také k rozšíření spolupráce v oblasti vnitřních věcí a justice. Byla jí vytvořena tzv. třípilířová struktura, kde I. pilíř = hospodářská spolupráce, II. pilíř = spolupráce zahraničně-politická a bezpečnostní III. pilíř = spolupráce v oblasti justice a vnitřních záležitostí. Dále se také zavazuje k přijatelnému ekonomickému rozvoji, ochraně životního prostředí, udržování inflace, zvyšování životní úrovně a kvality života. Ustanovuje i vznik měnové unie a způsob, jakým má být zavedena jednotná evropská měna. Definuje institucionální strukturu EU, která vychází z pěti hlavních orgánů dřívějšího ES 1) Evropského parlamentu 2) Rady EU (Rady ministrů) 3) Komise EU 4) Evropského soudního dvora 5) Evropského účetního dvora. Vymezuje též základní principy fungování EU a) princip subsidiarity¹³ b) respekt k demokracii a základním lidským právům. Výsledkem této smlouvy je také přechod dalších významných

¹³ Princip subsidiarity zajišťuje, aby všechna opatření byla přijímána co nejbližše občanům, což znamená na nejnižším stupni správy, který umožňuje jejich realizaci nebo výkon. Evropská unie tedy nepřijme opatření (s výjimkou oblastí, které patří mezi její výlučné pravomoci), pokud je efektivnější učinit toto opatření na národní, regionální nebo lokální úrovni.

politických kompetencí z členských států na úroveň orgánů EU. Francie spolu s Dánskem, Velkou Británií a Německem měly s její ratifikací určité problémy, které se jim ale nakonec podařilo vyřešit.

Amsterodamská smlouva byla podepsána 2. října 1997 a v platnost vstoupila 1. května 1999. Tato smlouva měla upravit určitá ustanovení ve Smlouvě o Evropské unii, ve smlouvách o ES a souvisejících právních aktech tak, aby lépe odpovídaly situaci po rozšíření o státy střední a východní Evropy. Zmíněné smlouvy však nenahrazuje, spíše stojí vedle nich. Považovalo se v ní za urgentní nutnost změnit evropské instituce, a proto byla posílena úloha parlamentu (rozšíření zejména u spolurozhodování) a zvýšen počet kauz, kde mohla Rada rozhodovat kvalifikovanou většinou. Mnohé aktivity v oblasti justice a vnitřních věcí byly ze III. pilíře přeřazeny na pilíř I.¹⁴ Upravuje rovněž koordinaci sociální politiky a nezaměstnanosti. Poprvé zde bylo řečeno, že státy nemusí vstupovat do EU jednotně, ale podle jejich vůle, jak budou připraveni. Nakonec tato smlouva velice selhala a ponechala mnoho míst nedořešených.

Výsledkem dalších jednání se stala **Smlouva z Nice**, která také pozměňuje Maastrichtskou smlouvu a Římské smlouvy. Podepsána byla na zasedání Evropské rady ve francouzském městě Nice. V platnost vstoupila 1. března 2003 po tom, co prošla ratifikací ve všech členských zemích EU. Hlavním úkolem smlouvy z Nice bylo dořešit to, co Amsterdamská smlouva nedokončila, tj. změny instituce EU, aby byla připravena na očekávané „východní rozšíření“. Stanovila počet komisařů Evropské komise tak, aby se jejich počet nemusel zvyšovat ani po rozšíření o další státy. Dále omezila oblasti, ve kterých rozhoduje Rada EU jednomyslně. Navíc byla touto smlouvou agenda v tu dobu zanikajícího Evropského společenství uhlí a oceli převedena na Evropské společenství a Charta základních práv byla začleněna mezi společné dokumenty EU. Některé otázky této smlouvy zůstaly stále nedořešeny, což se poté projevilo v textu navrhované Evropské ústavy.

¹⁴Jedná se zde zejména o problematiku zrušení kontrol osob na vnitřních hranicích států EU, překračování vnějších hranic Unie, otázky týkající se přistěhovalectví, víz, azylu a soudní spolupráce v občanskoprávních věcech.

Tabulka 2 – Uzavírané smlouvy v průběhu Evropské integrace

1952	1958	1967	1993	1999	2003	?
		Evropská společenství (ES*)	EVROPSKÁ UNIE (EU)			
	Evropské společenství uhlí a oceli (ESUO)					
	Evropské hospodářské společenství (EHS)		Evropské společenství (ES)			
	Evropské společenství pro atomovou energii (Euratom)					
		*ES: ESUO, EHS (ES od 1993), Euratom	Spravedlnost a vnitřní věci	-> ES Policejní a justiční spolupráce		
			Společná zahraniční a bezpečnostní politika (SZBP)			
Pařížská smlouva	Římské smlouvy	Slučovací smlouva	Maastrichtská smlouva	Amsterodamská smlouva	Niceská smlouva	Ústava EU

"TŘI PILÍŘE" – Evropská společenství (ESUO, ES, Euratom), Společná zahraniční a bezpečnostní politika,
Policejní a justiční spolupráce

zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Evropsk%C3%A1_unie - přístup z Internetu 20.3. 2007

2.2 Současnost

Členskými státy Evropské unie se 1. května 2004 stalo osm zemí střední a východní Evropy – Česká republika, Estonsko, Lotyšsko, Litva, Maďarsko, Polsko, Slovensko a Slovinsko, čímž se ukončilo rozdělení Evropy ujednané před 60. lety v Jaltě¹⁵. Dále k EU přistupují Kypr a Malta. Poslední významnou událostí v Evropské unii bylo její rozšíření o Bulharsko a Rumunsko 1. ledna 2007. Kandidátskými zeměmi na členství jsou také Chorvatsko a Turecko. V roce 2004 byla podepsána všemi 25 členskými státy EU „Smlouva o ústavě pro Evropu“ (více viz kapitola *Evropská ústava*).

2.2.1 Francouzsko-německé vztahy

Ke zhoršení francouzsko-německých vztahů došlo v polovině 90. let. Důvodem bylo zejména sjednocení Německa, které mělo vliv na rovnováhu ve vzájemných vztazích. Dalším důvodem byl nástup nové generace vůdců do německé vlády, která již není ovlivněna zkušenostmi ze 2. světové války, a nemá proto tendenci podřizovat své zájmy Francii, nýbrž navazuje vztahy s ostatními členskými státy ve svůj vlastní prospěch. V Evropském integračním procesu se tyto dva státy nedokázaly shodnout především v otázce Společné zahraniční a

¹⁵ Jaltská konference byla setkáním hlavních představitelů USA, SSSR a Velké Británie (Roosevelta, Churchilla a Stalina) za druhé světové války. Konala se v únoru roku 1945. Projednávaly se zde především otázky vztahu Spojenců k Německu a Francii, dále tzv. „polská otázka“ a také vznik Organizace spojených národů.

bezpečnostní politiky (SZBP), v konkrétních ustanoveních Evropské měnové unie (EMU), rozšiřování EU ale také v reformách jejích institucí a mechanismů fungování. Období, kdy mohla Francie využívat své vztahy s Německem k zajištění svých zájmů v Evropské unii a ve světovém dění, již definitivně skončilo. Tyto země si představují budoucí vývoj Evropy zcela odlišným způsobem: Francie se přiklání k mezivládnímu modelu, zatímco u Německa převládá federalistická vize Evropy.

2.2.2 Evropská ústava

V souvislosti s rozšiřováním Evropské unie bylo třeba nahradit dosavadní smlouvy jediným textem tzv. Evropské ústavy, která by upravila pravomoci institucí a současně by jejím prostřednictvím byla Evropské unii přiznána právní subjektivita¹⁶. Do současné doby byla právní subjektivita přiznána jen Evropským společenstvím, tedy jen části Evropské unie. Tato mezinárodní smlouva se oficiálně nazývá „Smlouva o ústavě pro Evropu“ a je rozčleněna do čtyř částí.

V části I. nalezneme zakotvení cílů, pravomocí, rozhodovacích procedur a institucí Unie, část II. tvoří Listina základních práv a svobod EU, část III. politiky a fungování Unie a část IV. jsou obecná a závěrečná ustanovení. V českém jazyce má Evropská ústava 353 stránek bez příloh (stručné znění Evropské ústavy viz *Příloha č. 6*).

Ke schválení Evropské ústavy měli právo se vyjádřit nejen zástupci vlád členských zemí, ale i občané těchto zemí. Po dlouhém projednávání v Konventu byl výsledný návrh ústavy EU podepsán dne 29. 10. 2004 v Římě zástupci všech 25 členských zemí. Tato ústava může vstoupit v platnost pouze tehdy, pokud ji ratifikují všechny členské státy Evropské unie. Ratifikací by se pak stala základním dokumentem EU, který by nahradil zakládací smlouvy tj. dohodu o ESUO, Smlouvu o Evropském hospodářském společenství a dohodu Euratom, ale i pozměňující a doplňující smlouvy tj. Jednotný evropský akt, Smlouvu o Evropské unii (Maastrichtskou smlouvu), Amsterodamskou smlouvu a Smlouvu z Nice.

V referendu o jejím přijetí, konaném ve Francii 29. května 2005, byla euroústava zamítnuta 54,87 % hlasů, pro se vyslovilo 45,13 % voličů.¹⁷ Francie tak byla první zemí EU, která dokument odmítla.¹⁸ Tohoto referenda se podle oficiálních údajů účastnilo 69,74 % ze zhruba 42 milionů oprávněných voličů, což je považováno za vysokou účast. Ve velkých městech (kromě Marseille) byla většina voličů pro zavedení euroústavy, nicméně na venkově lidé hlasovali většinou proti. Výsledek referenda měl také značný dopad na francouzskou politickou scénu. Po tomto neúspěchu podal již dříve nepopulární premiér Jean-Pierre Raffarin demisi. Raffarinovým

¹⁶ Právní subjektivita = např. možnost samostatně vystupovat na mezinárodních fórech, možnost uzavírat smlouvy atp.

¹⁷ údaje uvedeny na stránce http://www.novinky.cz/eu/francie-odmitla-ustavu-eu_57437_ee8br.html, přístup k Internetu 15.4. 2007

¹⁸ V té době byla již Evropská ústava ratifikována devíti zeměmi EU

nástupcem se stal bývalý ministr vnitra Dominique de Villepin. Pozice prezidenta Jacquesa Chiraca byla také oslabena, jelikož se osobně za přijetí euroústavy angažoval.

Tři dny po neúspěšném referendu ve Francii se nizozemští občané ještě větší převahou (61,6 %) vyjádřili proti, což bylo „poslední ranou“ pro Evropskou ústavu ve stávající podobě. Reakcí na tyto nepříznivé výsledky bylo prohlášení ze zasedání Evropské rady, že *„datum 1. listopadu 2006, které bylo původně stanoveno pro dokončení ratifikací, již není udržitelné, protože státy, které neratifikovaly, nebudou schopny poskytnout jinou odpověď dříve než v polovině roku 2007“*¹⁹. V současné době mají tedy všechny státy EU čas na úvahy týkající se pozdější případné ratifikace ústavní smlouvy, a to až do konce roku 2008, kdy bude konec francouzského předsednictví v Evropské unii. V první polovině tohoto roku je předsednictví EU v rukou Německa a předpokládá se obnovení diskusí o reformě institucí EU.

Podle informací zveřejněných na informačním serveru www.euroskop.cz²⁰ se Francie staví proti dalšímu rozšiřování Evropské unie, dokud se neprovede nutná reforma jejích institucí. Toto prohlášení provedla ve francouzském Senátu Catherine Colonnová, ministryně pro evropské záležitosti dva dny před summitem EU, který se konal v Bruselu. Zdůraznila názor Francouzské republiky, že se v případě rozšiřování musí brát v úvahu kapacitní možnosti unie. Dále také upozornila na nutnost stanovení metody, jakou bude možné analyzovat kapacity Evropské unie při každém procesu rozšiřování.

2.2.3 Jaké změny nabízí Francii kandidáti na prezidentský post

Podle informací, které 10.4. 2007 zveřejnil informační server www.ihned.cz, francouzští voliči doufají, že nově zvolený prezident přivede jejich zemi ke zřetelnějšímu růstu. Podnikatelé si stěžují na levnou zahraniční konkurenci, vysoké daně a také špatná pravidla pro najímání zaměstnanců. Zaměstnancům se zase nelíbí, že ztrácí sociální výhody. Francouzská ekonomika roste velmi malým tempem, nezaměstnanost skoro neklesá a navíc má země v této době rekordní obchodní deficit. Všichni tři kandidáti, kteří podle předběžných průzkumů získali nejvíce hlasů, slibovali zejména podporu ekonomického růstu a snížení nezaměstnanosti. Při zjišťování procentních hlasů vycházel tento server z francouzského listu *Le Journal du Dimanche*, který uvedl, že na prvním místě by se měl umístit s 29,5 % pravicový politik Nicolas Sarkozy, na druhém místě s 22 % by měla být socialistka Ségolene Royalová, na třetím s 19 % centrista Francois Bayrou a za ním by se se 14 % umístil ultrapravicový polupista Jean-Marie Le Pen. Z prvního kola hlasování ze dne 22. dubna 2007, kterého se zúčastnil enormní počet voličů (téměř 85 %), postoupil konzervativce Nicolas Sarkozy s 31,2 % hlasů a socialistka Ségolene Royalová

¹⁹ citace ze stránky http://europa.eu/constitution/referendum_cs.htm, přístup z Internetu 12.4. 2007

²⁰ Informace zveřejněné dne 13.12. 2006, přístup z Internetu 14.4. 2007

s 25,9 %. Ve druhém kole prezidentských voleb, které se konaly 6. května 2007, zvítězil s 53 % hlasů Nikolas Sarkozy. Funkce prezidenta republiky se ujal 16. května 2007.

Nicolas Sarkozy, který byl za favorita považován už delší dobu, se podle serveru www.ihned.cz hodlá zaměřit na snížení nezaměstnanosti, daní, prosazení hodnoty práce a také snahu o to, aby EU chránila své občany před negativními důsledky globalizace. Také hodlá propouštět úředníky, chce zasáhnout proti výtržníkům a většině imigrantů. Dále poukazuje na to, že by EU měla ve WTO²¹ bránit své výrobky, podniky a trhy. V delším časovém horizontu fungování EU se přiklání k přijetí zjednodušené smlouvy, která by upravovala její instituce. Vypracování nového globálního textu nahrazujícího odmítnutou Evropskou ústavu by odložil na pozdější dobu. Sarkozy se také staví proti přijetí Turecka do EU. Podle jeho názoru by mu měla Evropská Unie nabídnout pouze privilegované partnerství. Rád by posílil pravomoci Evropského parlamentu a tvrdí, že by měla mít EU svého ministra zahraničí. Co se týká dodání hospodářské konkurenceschopnosti eurozóně, vidí Sarkozy řešení v devalvaci její měny (vychází zde ze zkušeností USA, Japonska a Číny).²²

Téma Evropské unie stálo však podle Hospodářských novin ze dne 18. dubna 2007 během těchto voleb v pozadí. Všichni kandidáti měli ještě v paměti neúspěch při hlasování o Evropské ústavě, který ukázal rozdílné názory a preference občanů a politiků, a proto se o tomto tématu moc nezmiňovali. Oproti tomu Le Pen, který byl podle předběžných průzkumů na čtvrtém místě, měl jasno. Jako prezident Francie by vystoupil ze Schengenského prostoru i z NATO. Evropu vidí jako soubor národů, které si brání svou suverenitu. Sarkozyho plán na oživení ústavy je skromný. Nechá sestavit zjednodušenou ústavu, která se bude týkat pouze evropských institucí a bude schvalována pouze parlamentem. Oproti tomu Royalová a Bayrou měli jiné plány. Oba by referendum o Evropské ústavě opakovali. Royalová by bývala do ústavy zahrnula sociální témata, Bayrou by ji pozměnil do srozumitelnější formy a také by ji zkrátil.

Podle průzkumu zveřejněného ve Financial Times by se bývala Evropě více zamlouvala Royalová, Sarkozy je až na druhém místě. Jak tento denník dále uvádí, je Evropská centrální banka kritizována N. Sarkozym za to, že nadhodnocené euro způsobuje slabý růst Francie. Představitelé banky však nevidí primární problém u jejich činnosti a o svou nezávislost strach nemají.

²¹ Světová obchodní organizace založena v roce 1995 jako nástupce Všeobecné dohody o clech a obchodu (GATT), v současné době má 150 členů

²² Program Nicolase Sarkozyho z <http://aktualne.centrum.cz/zahranici/evropa/clanek.php?id=416222>, přístup z Internetu 8. 5. 2007

2.3 Budoucnost

V letech 2007-2015 dojde pravděpodobně k dalšímu rozšiřování Evropské unie. Podle analýzy uvedené na serveru www.euroactiv.cz se názory jednotlivých odborníků liší. Pesimisté tvrdí, že EU dosáhla svých hranic a pochybují o jejím dalším růstu. Optimističtější názory pak jsou, že se členy EU stanou ještě Ukrajina a Bělorusko. S Tureckem by se pak mohlo počítat v případě, že by bylo ochotné respektovat lidská práva. Vedoucí představitelé EU budou muset naslouchat mínění všech občanů a budou se muset rozhodnout, kde se nachází konečné zeměpisné, politické a kulturní hranice Unie. Otázkou však nadále zůstává, jaký bude další vývoj Evropské ústavy. Odborníci tvrdí, že EU do dnešní doby dosáhla vnitřního trhu i jednotné měny i bez ústavy, a proto její oddálení nebude hrát v blízké budoucnosti významnou roli. Avšak jisté je, že po nějaké době se jí Evropská unie přeci jen dočká. Doposud se pro ni vyslovilo osmnáct zemí a ti zbývající, jako je Francie, se dříve nebo později také připojí. Občané členských států zejména potřebují vědět o EU více, je třeba jim ukázat, jaký význam má toto společenství pro jejich každodenní život. Teprve pak si uvědomí důležitost evropské integrace a účastní se voleb do Evropského parlamentu. Euroústava by byla dalším významným krokem ke společnému jednání evropských států a jejich občanů.

V ekonomické oblasti se odborníci shodují v tom, že pokud má být EU prospěšná, musí se vyhnout přímé konkurenci s levnými výrobci (např. z Asie) a zaměřit se na vzdělávání našich občanů. Jejich produkty, založené na znalostech, pak budou schopny celosvětové konkurence. Aby se však k výrobě takovýchto produktů došlo, musí firmy v rámci EU začít spolupracovat.

Evropská unie by se však neměla soustředit jen na svůj vlastní rozvoj, ale měla by se zapojit do globalizace. EU může být hrdá na své úspěchy v oblasti obchodní politiky, ale nedá se říci, že by byla důvěryhodným hráčem na světové scéně nebo že by ve světové politice mluvila jako jeden hlas.

3 Provázání Francie a EU

Francie se v minulosti zasloužila o první integrační krok iniciováním a podepsáním smlouvy o ESUO, čímž si získala výraznou pozici na evropské scéně, ze které dodnes více či méně těží. Díky svým výrazným osobnostem, ale i své velikosti a síle hraje tento stát v EU významnou roli.

3.1 Vliv Francie na evropský integrační proces

Francouzští prezidenti i politici se významně podíleli na vývoji evropské integrace a to především ve spolupráci s Německem. Jejich spolupráce na realizaci projektů, jako bylo EHS, Evropský měnový systém nebo Jednotný vnitřní trh, ukázala, že francouzsko-německá „dvojka“ byla v prvních čtyřech etapách evropské ekonomické integrace jejím hnacím článkem. Jejich zásluhy byly již v této práci popsány. Největším překvapením a také zklamáním bylo v posledních letech odmítnutí Evropské ústavy francouzskými občany. To ukázalo odlišné názory politiků, kteří věřili v její přijetí, a obyčejných lidí. V této otázce by mohlo dojít k určitému kroku vpřed po právě proběhlých prezidentských volbách ve Francii.

Výrazné postavení má Francie především v oblasti Společné zemědělské politiky, u které se v minulosti zasloužila o její založení a v současné době z ní čerpá $\frac{1}{4}$ veškerých prostředků EU určených na zemědělství. Přestože se role zemědělství ve Francii od 50. let výrazně změnila, chová se stále protekcionisticky a nehodlá přistoupit na jakékoliv reformy v této oblasti.

Francie je spolu s Německem největším státem v Evropské unii. Díky svému počtu obyvatel má v Evropském parlamentu 78 poslanců, větší počet má už jen Německo (99). Radě EU předsedala naposledy v období od července do prosince 2000. Do budoucna se její předsednictví předpokládá v rozmezí od července do prosince roku 2008.

3.2 Problémy Francie s plněním kritérií Paktu stability a růstu

Prvním významným krokem ve směru zavedení jednotné měny v Evropské unii bylo vytvoření Hospodářské měnové unie (HMU)²³, což je proces, kterým dochází k harmonizaci hospodářských a měnových politik členských států Unie s výhledem na zavedení jednotné měny. Pakt stability a růstu bezprostředně souvisí s třetí fází hospodářské a měnové unie, která byla zahájena 1. ledna 1999. Tento Pakt má zajistit, aby členské státy dodržovaly rozpočtovou disciplínu stanovenou Konvergenčními kritérii i po zavedení společné měny. Přestože je Francie spolu s ostatními zeměmi eurozóny Paktem stability a růstu vázána, nedaří se jí ho plnit.

²³ jedno z témat mezivládních konferencí, které byly uzavřeny Maastrichtskou smlouvou v roce 1992

3.2.1 Pakt stability a růstu

Pakt stability a růstu byl přijat na zasedání Evropské rady v Amsterdamu v červnu 1997. Je to tedy dohoda mezi členskými státy eurozóny, týkající se koordinace jejich rozpočtových politik tak, aby možnými vysokými schodky státních rozpočtů nebo vysokými veřejnými dluhy neohrožily stabilitu měny a nezvýšili inflaci v eurozóně.

Tento Pakt vychází z prvních dvou Konvergenčních kritérií²⁴ 1) schodek veřejných financí nesmí překročit 3 % HDP a 2) veřejný dluh musí být menší než 60 % HDP nebo musí mít alespoň klesající tendenci – tato dvě kritéria musí být dodržována i po vstupu do třetí fáze HMU. Ve „střednědobém horizontu“ se tedy členské státy zavázaly, že dosáhnou vyrovnaného nebo téměř vyrovnaného rozpočtu a že do 1. března 1999 předloží Evropské Komisi a Radě program stability, který je každý rok aktualizován. Konvergenčnímu programu se musí podrobit i státy, které se neúčastní třetí etapy HMU. Díky Paktu stability a růstu může Rada dohlížet na státy, které nejsou schopny zajistit opatření pro snížení nadměrného schodku. Nejprve může zasáhnout udělením „trestu“ formou bezúročného depozitu u institucí EU, nicméně pokud nadměrný schodek přetrvává déle než 2 roky, může příslušná země dostat i pokutu.

3.2.2 Nedodržení Paktu stability a růstu ze strany Francie

Pakt stability byl některými politiky kritizován za to, že nerespektuje přirozené hospodářské cykly. Některé ekonomické teorie tvrdí, že jsou v recesích třeba vyšší veřejné výdaje na posílení ekonomiky, ty však mají za následek zvýšení rozpočtového schodku. Po nějaké době se ukázalo, že přestože Francie a Německo tento Pakt usilovně prosazovaly, nelze ho proti jejich velkým schodkům použít. Protože Francie dlouhodobě porušovala tříprocentní pravidlo (v roce 2002 zde činil deficit státního rozpočtu 3,2 % HDP²⁵ a poté se v roce 2003 vyhnula sankcím), došlo na její a německý popud v březnu roku 2005 ke změně pravidel Paktu stability. Rada Evropské unie se dohodla, že se zvětší počet možností, kdy je možné překročit 3% deficit veřejných financí a že prodlouží období, než přistoupí k sankcím. Tato reforma přinesla úlevu pro státy, které se potýkají s důchodovou reformou, stagnací ekonomiky nebo se snaží snižovat daně. Tento krok ve prospěch velkých států, jako je Francie nebo Německo, byl kritizován těmi menšími, které se snažily udržet schodky svých rozpočtů v daných mezích.

²⁴ Smlouvou o HMU bylo stanoveno 5 konvergenčních kritérií, která musí být splněna každým členským státem předtím, než mu bude povoleno vstoupit do třetí fáze HMU. O tom, zda jsou splněna rozhoduje Komise a Evropská centrální banka.

²⁵ údaj z http://www.minefi.gouv.fr/recherche/lance_recherche.php?mot=deficit+des+finances+publics&search_go=ok

3.2.3 Francie a její „Program stability“²⁶

Po neočekávaném propadu růstu ekonomiky v roce 2003 se vláda rozhodla přijmout opravná opatření. Prioritou se stal deficit státního rozpočtu a to prostřednictvím kontroly veřejných výdajů. Cílem pro období 2004-2005 bylo stáhnout deficit státního rozpočtu pod 3 % HDP a začít snižovat podíl veřejného dluhu na HDP od roku 2006. Politika růstu se zakládala na podpoře spotřeby a investic bez dalšího zatížení schodku státního rozpočtu. Také se jednalo o změnu sociálních systémů, zejména důchodového systému a zdravotního pojištění.

Francii zasáhly tři velké ekonomické šoky a to v podobě stárnutí obyvatelstva, globalizace a rozvoje nových technologií. Snaha o zvýšení hospodářského růstu se opírá o obnovení poptávky ze strany domácností a firem. Kromě posílení ekonomického růstu se francouzská vláda zaměřila také na efektivnější fungování státní správy a to snížením počtu státních úředníků. Dalším krokem bylo snížení daní v některých oblastech podnikání, aby se Francie stala přitažlivější pro firmy a aspoň částečně se zamezilo delokalizaci²⁷. Dodržování této politiky pomohlo Francii stát se první ze 4 největších ekonomik EU, které svůj deficit snížily pod úroveň 3 % a to od roku 2005.

Na začátku roku 2006 byla vypracována tzv. Pérebeauho zpráva o veřejném dluhu. Vláda na základě této zprávy vymezila dva hlavní cíle v oblasti veřejných financí v střednědobém horizontu:

- rozpočet by měl dosáhnout stavu vyrovnanosti do roku 2010
- během stejného období by se veřejný dluh měl snížit pod úroveň 60 % HDP

Výdaje státní správy se v roce 2006 již ve čtvrtém po sobě následujícím roce udržovaly ve stabilní výši, v oblasti sociálního systému se situace zlepšovala, ale výdaje místní samosprávy naopak rostly. Deficit státního rozpočtu dosáhl v tomto roce 2,7 % HDP, v roce 2007 by se měl snížit na 2,5 % HDP a tím stabilizovat výši zadlužení a následně postupně toto zadlužení snižovat.

V oblasti oddlužení jsou vymezeny 3 hlavní pilíře:

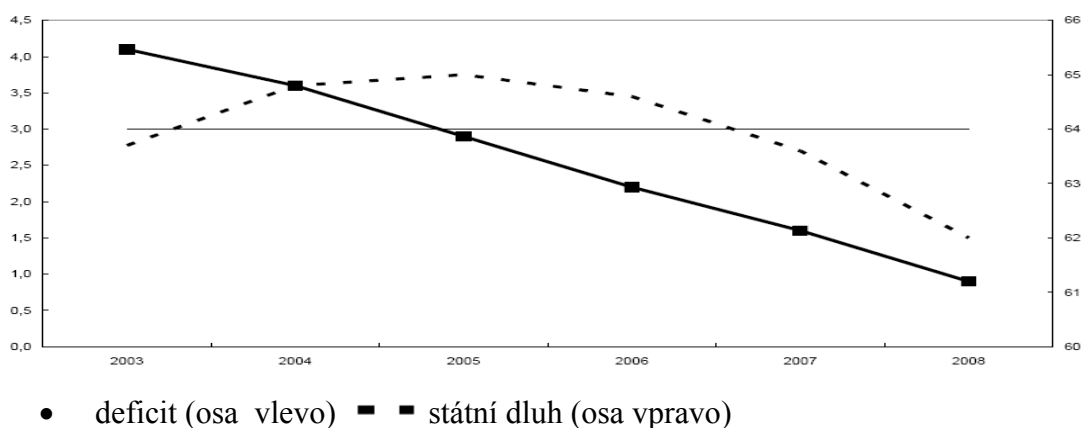
- zvýšení ekonomického růstu na úroveň mezi 3 a 4 %; k tomu je zapotřebí zvýšit míru zaměstnanosti,
- lepší ovládání veřejných výdajů státní správy,
- aktivní politika řízení v oblasti administrativy a snižování počtu zbytečně udržovaných pracovních míst.

²⁶ Programme de stabilité 2006 – 2008, Programme de stabilité 2008 – 2010, zdroj www.minefi.gouv.fr, přístup z Internetu 18.4. 2007

²⁷ delokalizace znamená přenos výroby a dalších výrobních činností do lokalit mimo domovskou zemi a to z důvodu nižších nákladů

Bez ohledu na to, jaký je brán předpoklad ekonomického růstu, státní rozpočet by měl být vyrovnaný před koncem desetiletí. Dále by mělo dojít k rychlému snižování zadluženosti, jak je to znázorněno na grafu níže.

Graf 3 – Předpokládaný vývoj deficitu a veřejného dluhu v letech 2003-2008 (podíl na HDP v %)

zdroj: www.minefi.gouv.fr, přístup k Internetu 18. 4. 2007

3.3 Podíl Francie na rozpočtu EU

Proto, aby mohly být plněny cíle vymezené ve Smlouvě o založení Evropského společenství, je nezbytné, aby toto Společenství mělo vlastní rozpočet, ze kterého by bylo možné financovat jednotlivé politiky. Každých 7 let se sestavuje tzv. „finanční rozpočtový rámec“, ze kterého se poté odvozuje roční rozpočet. Příjmy do rozpočtu EU se skládají z vlastních zdrojů, které lze rozdělit na 1) tradiční vlastní zdroje (celní poplatky, zemědělské dovozní dávky, dávky z cukru) 2) zdroj z DPH²⁸ 3) zdroj stanoven v poměru k HND²⁹ každého členského státu.³⁰ Spolu s tím, jak docházelo k omezování bariér ve světovém obchodu, klesal i podíl tradičních vlastních zdrojů a rostl podíl zdroje vycházejícího z HND každého členského státu. Největší zdroj tvořený právě tímto procentem z HND se na příjmech rozpočtu za rok 2006 podílel 70 %. Tradiční vlastní zdroje se pak na příjmech podílely 15 % a zdroje z DPH též 15 %. Rozpočtové pozice jsou zde velmi rozdílné. Členské státy jsou rozlišeny na čisté plátce a čisté příjemce. Francie se v tomto ohledu řadí na pozici čistého plátce. Francii a další státy se silným zemědělským sektorem zvýhodňuje skutečnost, že téměř polovina celkového rozpočtu jde na zemědělské dotace (viz kapitola 3.4 *Francie a Společná zemědělská politika EU*).

²⁸ daň z přidané hodnoty

²⁹ hrubý národní důchod

³⁰ u tohoto bodu byl stanoven strop pro vlastní zdroje, který omezuje celkovou výši všech vlastních zdrojů na nejvýše 1,24 % HND EU (ve finančním rozpočtovém rámci na léta 2007-2013 by se podle Komise měl tento strop snížit na 1,14 %)

Tabulka č. 4 – Čistí plátcí a čisté příjemci Rozpočtu EU

Čistí plátcí	Čisté příjemci
Švédsko	Španělsko
Nizozemsko	Řecko
Rakousko	Portugalsko
Francie	Irsko
Itálie	
Německo	
Velká Británie	

V Tabulce č. 3 je možné vidět srovnání HND členských států EU, kteří jsou čistými plátcí do evropského rozpočtu.

Tabulka č. 3 – HND/obyvatele čistých plátců do rozpočtu EU

HND čistých přispěvatelů na obyvatele (v PPS) (Průměr EU-15 = 100)		
stát	1984	2003
Spojené království	90,6	111,2
Dánsko	104	111,1
Rakousko	x	109,8
Nizozemí	95	106,6
Švédsko	x	104,6
Francie	104	104,2
Německo	109,6	98,6
Itálie	92,9	97,3

zdroj: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/cs/com/2004/com2004_0505cs01.pdf, přístup z Internetu 17.04. 2007

3.4 Francie a Společná zemědělská politika EU

Společná zemědělská politika (SZP) je nejintegrovanejší politikou EU. Založena byla v roce 1957 a v současné době čerpá mnoho prostředků z rozpočtu EU. Motivací vytvoření této politiky byl z velké části rozsáhlý zemědělský sektor francouzské ekonomiky. Hlavním záměrem společné zemědělské politiky bylo vytvořit takový volný trh se zemědělskými výrobky, který by reguloval obchod s těmito komoditami i s nečlenskými státy ES a tak neohrozil domácí producenty. Jejím cílem bylo tedy zajistit soběstačnost, zvýšit produktivitu a stabilizovat trh, ale také zaručit příjmy zemědělcům ze šesti zakládajících států. Dnes je však Společná zemědělská politika kritizována a to především za vysoké dotace zemědělcům, vysoké ceny pro spotřebitele a zemědělské přebytky. Kvůli těmto skutečnostem se zemědělství stalo jedním z nejdiskutovanějších témat evropské politiky. Reformovat SZP nebylo snadné a to kvůli

zájmovým skupinám farmářů, kterým vyhovoval způsob dotací poskytovaných podle výše produkce. Reforma z roku 1992, kterou přijala Rada ES, se zaměřila především na snížení nadprodukce nenákladnou cestou. Další výraznou změnou bylo odstoupení od subvencování vývozu zemědělských výrobků a přechod k přímým podporám farmářů. Druhá, razantnější reforma v roce 2003 zcela změnila způsob podpory zemědělců v EU. Farmáři dostali větší volnost v tom, co chtějí produkovat, většina subvencí začala být vyplácena nezávisle na objemu produkce atp. Navzdory reformám je však na SZP stále vynakládáno kolem 45 % rozpočtu Evropské unie (což je cca 50 miliard EUR za rok). Francie, protože dostává nejvíce přídavků, žádá, aby rozdělení rozpočtu zůstalo beze změny a aby se podpora zemědělství nesnížila.

3.4.1 Role Francie v SZP

Francie je největším producentem zemědělských výrobků. Na celkové produkci Evropské unie se podílí 20,5 % a je také za USA jejich 2. světovým vývozcem. Obchodní bilance zemědělského sektoru je 7,2 mld. eur. V roce 2005 byl vývoz potravinářských výrobků orientován zejména do členských států EU (téměř 74 %) a měl hodnotu 38,5 mld. eur. Co se týče rybolovu je Francie na 4. místě v Evropě a je největším evropským producentem ústřic.

Francie je hlavním státem, který užívá Společnou zemědělskou politiku. Z rozpočtu EU určeného na zemědělství dostala v roce 2004 kolem 9, 418 mld. eur, což je $\frac{1}{4}$ všech výdajů EU na zemědělství. Od doby, kdy Charles de Gaulle dvakrát odmítl vstup Velké Británie do EHS z důvodu obavy o francouzské zemědělce, se Francie brání reformě SZP a stále se snaží své zemědělství chránit. Dotace do zemědělství mají podle finančního rozpočtového rámce pro období 2007-2013 klesat z 42,8 % na 36,5 % výdajů rozpočtu, ale pouze za předpokladu, že evropská ekonomika poroste tempem 2,5 % ročně. Politická dohoda Německa a Francie zajišťuje, že objem zemědělských dotací zůstane zachován (v reálném vyjádření) minimálně do roku 2013.

3.5 Francouzské osobnosti v evropském integračním procesu

Jedním z Francouzů, kteří se v této době těsně po druhé světové válce snažili o evropskou integraci byl ekonomický poradce a politik **Jean Monnet** (1888-1979), přezdívan „Otec Evropy“. Zastával názor, že „Faire l'Europe, c'est faire la paix“ v překladu „Stvořit Evropu, tj. uzavřít mír“. V průběhu obou světových válek zastával vysoké posty v oblasti koordinace průmyslové výroby ve Francii a ve Velké Británii. Jelikož byl v té době předním radcem francouzské vlády, stal se také hlavním iniciátorem tzv. „Schumanovy deklarace“ z 9. května 1950, která vedla k založení Evropského společenství uhlí a oceli a je tak právem považována za

okamžik zrodu současné Evropské unie. Do roku 1955 byl prvním předsedou výkonného orgánu ESUO. Nezaměřoval se však jen na hospodářskou sféru. Jeho slavný a často citovaný výrok zní „Nesjednocujeme státy, nýbrž lidi“.³¹ Tuto tradici se v dnešní době snaží dodržovat programy EU v oblasti kulturních a vzdělávacích výměn.

Dalším Francouzem, který byl stoupencem evropské jednoty spolu s Jeanem Monnetem byl politik a právník **Robert Schuman** (1886-1963). V letech 1948 až 1952 byl ministrem zahraničí. Asi tím, že pocházel z pohraničního regionu s Německem a měl tudíž zkušenosti s jeho nacismem, shledal usmíření s Němci za nevyhnutelné. Spolu s výše zmíněným Jeanem Monnetem sestavil známý „Schumanův plán“, který se týkal především kontroly produkce uhlí a oceli (viz kapitola 2.1 *Historie*). Z 9. května 1950 pochází jeho historické Vyhlášení o novém uspořádání Evropy (tzv. Schumanova deklarace – viz výše). R. Schuman byl také zastáncem společné evropské obranné politiky a mezi lety 1958-60 byl předsedou Evropského parlamentu. Dále se významně podílel na sestavení evropské Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, která vstoupila v platnost v roce 1953. Spolu s Jeanem Monnetem je považován za zakladatele Evropské unie.

Generál **Charles de Gaulle**, výrazným způsobem ovlivnil další integrační vývoj, a to zejména díky jeho mimořádně dobrému vztahu ke spolkovému kancléři Konrádu Adenauerovi. V jednom ze svých mnoha dopisů mu napsal „Přechodně, v současné situaci a za těchto nových politických otázek si myslím, že spolupráce je nutnou etapou vývoje. Bude představovat pokrok, zejména když evropský celek, společenství a organizace spolupráce – jakkoliv různé – budou zahrnuty do jednoho celku *evropské konfederace*.“³² Při každém důležitém dění na mezinárodní scéně se Adenauer a de Gaulle navzájem informovali a projednávali svá rozhodnutí. V lednu roku 1963 pak završili svou spolupráci podpisem Smlouvy o přátelství Francie a Německa – tzv. **Elysejské smlouvy** (podepsána v Paříži), která sloužila jako rámec pro rozsáhlou institucionalizovanou spolupráci více než 40 let. V této smlouvě se počítalo s pravidelnými schůzkami předsedů obou vlád a byly v ní také nově uspořádány vztahy obou smluvních států. V budoucnu hodlaly Francie a Německo společně posuzovat všechna důležitá rozhodnutí v otázkách zahraniční politiky. Předsedové vlád a příslušní ministři se měli setkávat každých šest, popřípadě tři měsíce. Charles de Gaulle budoval Francii jako velmoc se silnou armádou a nezávislou zahraniční politikou. Zahájil francouzský atomový program a vystoupil

³¹ přeloženo z originálu "Nous ne coalisons pas des Etats, nous unissons des hommes", citace ze stránky <http://www.jean-monnet.net/main1.html>, přístup z Internetu 12.4. 2007

³² přeloženo z originálu „Temporairement, dans la situation actuelle, et pour ces questions politiques nouvelles, je pense que la coopération est une étape nécessaire. Elle représentera un progrès, surtout si l'ensemble européen, communauté et organisation de coopération – quoique différentes – étaient incluses dans un même ensemble, *une confédération européenne*“ (zdůraznění autora), z knihy DUVERGER, M.: L'Europe dans tous ses États. 1re édition, Paris, Presses Universitaires de France, 1995, str. 39

z vojenského uskupení NATO. Aby posílila své vojenské síly, začala Francie již roku 1960 s vývojem vlastní atomové zbraně. Cílem de Gaulla bylo maximálně posílit postavení Francie a udělat ji nezávislou na ostatních velmocích. Pro oslabení vlivu USA zahájil de Gaulle od poloviny 60. let sblížování se státy východního bloku. Byl rozhodným odpůrcem supranacionality – nadnárodního principu, který oslaboval jednotlivé národní státy. Zároveň byl však jedním z nejhorlivějších propagátorů výstavby společné Evropy, čímž chtěl čelit ohrožení především ze strany Sovětského svazu. Na rozdíl od federalistů, pro které končila Evropa východní hranicí západní částí Německa, de Gaullova vize měla charakter globální a celou Evropu viděl od Atlantiku až po Ural.

Valéry Giscard d'Estaing byl prezidentem Francouzské republiky v letech 1974-81. Již od počátku své politické kariéry byl stoupencem evropské integrace. V roce 1974 stál Valéry Giscard d'Estaing u zrodu Evropské rady (ER). Spolu s německým kancléřem Helmutem Schmidtem se zasloužil o založení Evropského měnového systému v roce 1979. Od roku 1981 se věnuje aktivitám, které vyplývají z jeho přesvědčení o Evropě. V prosinci roku 2001 byl jmenován do čela Konventu³³ na základě „Prohlášení o budoucnosti Evropské unie“ a byl pověřen zformulováním návrhů na budoucí evropskou institucionální stavbu. Dne 20. června 2003 předložil výsledky práce Konventu na zasedání Evropské rady v Soluni. Po posledním zasedání členů Konventu byl konečný návrh **Evropské ústavy** dále předložen předsednictví Evropské rady (o Evropské ústavě viz kapitola 2.2 *Současnost*). Jeho předsednictvím Konvent přijal zařazení Evropské rady mezi instituce EU a postavil ji na úroveň tradičnímu institucionálnímu trojúhelníku (Evropský parlament – Rada – Komise). Došlo tak k vyřešení nejednoznačného postavení Evropské rady v unijním systému a především jejího vztahu k Radě. Dále se také prostřednictvím této Ústavy Valéry Giscard d'Estaing snažil posílit postavení Evropského parlamentu. Institucionální problematika byla jen jedním aspektem práce Konventu. Pokud se podíváme na celkový výsledek jeho činnosti lze jeho práci hodnotit jako jednoznačný úspěch.

Francois Mitterrand (1916-1996) byl francouzským prezidentem a levicovým politikem. Na mezinárodní scéně se F. Mitterrandovi podařilo zlepšit vztahy Francie s Německem. Jeho spolupráce s kancléřem Kohlem se stala motorem evropské integrace v osmdesátých a počátkem devadesátých let. Cílem jeho politiky bylo spojit osudy Evropy a sjednoceného Německa, a proto usiloval o vybudování politické unie. Mezi prvními kroky bylo vytvoření měnové unie, což se mu podařilo prosadit do Maastrichtské smlouvy. Francie si pod jeho vedením upevnila postavení

³³ Zvláštní shromáždění, v němž byli zastoupeni hlavní účastníci diskuse: představitelé vlád patnácti členských států a třinácti kandidátských zemí, zástupci vnitrostátních parlamentů, 16 poslanců Evropského parlamentu a 2 zástupci Evropské komise.

na evropském kontinentu jako jedna z nejdůležitějších evropských zemí. Zajímavostí je, že F. Mitterrand se ve Francii zasloužil o zrušení trestu smrti.

Jacques Dellors, francouzský ekonom a levicový politik, se narodil v roce 1925 v Paříži. Angažoval se jako odborový aktivista, a poté se stal členem plánovací komise – jedna z institucí po Monnetovi. Po nástupu Mitterranda na místo prezidenta se stal J. Delors ministrem financí, kde byl nucen provádět tvrdší úsporná opatření. Po odchodu z této funkce nastoupil na post předsedy Evropské komise, který zastával celých 10 let (1985-1995). Během jeho předsednictví došlo k výrazným změnám jak v mezinárodní politice, tak i uvnitř ES. Pod jeho vedením dala roku 1986 Komise podnět k vytvoření Jednotného evropského aktu, kterým se završilo budování jednotného evropského trhu. Roku 1987 byly Komisí připraveny tzv. **Delorovy balíky**, které měly reformovat rozpočtovou, zemědělskou politiku a také strukturální fondy. V roce 1989 byla pak jeho Komisí navržena Sociální charta, která kladla velký důraz na sociální dialog. J. Delors v roce 1988 zahájil kampaň vedoucí k vytvoření Evropské měnové unie (EMU), při které částečně vycházel z Wernerovy zprávy. Byl také zastáncem vytvoření politické unie. Vyústěním všech jeho snah byla Maastrichtská smlouva (1992). Během jeho vedení začala EU připomínat federální uspořádání. Byl zastáncem stejné myšlenky jako Monnet, že spolupráce v oblasti ekonomie povede i ke spolupráci politické. Nechal proto vypracovat tzv. Bílé knihy, ve kterých byly zmapovány stávající potíže a obsahovaly kroky pro jejich odstranění. Ukázal se jako výborný diplomat s cílem posílit Evropskou unii.

3.6 Další osobnosti Francie působící v EU

Jean-Claude Trichet je od listopadu 2003 guvernérem Evropské centrální banky a díky svým zkušenostem je jedním z nejuznávanějších finančníků na světě. Narodil se v roce 1942 v Lyonu. Vystudoval veřejnou správu a poté pracoval na různých postech v administrativě (zejména sektor financí). V roce 1987 se stal ministrem financí. V této době vypukl ve Francii skandál týkající se hlubokého zadlužení banky Credit Lyonnais (jedna z největších bank ve Francii). J. C. Trichet byl obviněn ze spoluúčasti na bankovních podvodech (až v roce 2000), což ohrozilo jeho jmenování guvernérem ECB. Nakonec byl však soudem osvobozen. V letech 1993-2003 byl guvernérem Národní banky Francie (Banque de France) a mezi roky 1993-1995 stál dokonce v čele Světové banky.

Pascal Lamy je francouzský politik a ekonom, narozený v roce 1947. Nejprve pracoval na hlavním finančním inspektorátu (1975-1979), poté 2 roky ve státní pokladně. V letech 1981-1983 byl poradcem Jacquesa Delorse. Po tom, co se stal J. Delors novým předsedou Komise,

odešel Pascal Lamy do Bruselu, kde se stal kancléřem (1985-1994). Delors ho poté jmenoval svým vyslancem na zasedání skupiny G7. Když uplynulo Delorsovo funkční období, vrátil se P. Lamy do Francie. Od roku 1999 zde působil jako generální ředitel banky Crédit Lyonnais, kterou měl původně zachránit před bankrotem. V roce 1999 byl jmenován Evropským komisařem pro obchod, kde působil do roku 2004. Od roku 2005 je P. Lamy generálním ředitelem WTO (na čtyřleté funkční období). V tomto roce se také stal členem vedení francouzského Evropského hnutí.

Michel Barnier je francouzský pravicově orientovaný politik, který se narodil roku 1951. V Evropské komisi, jejíž byl členem v letech 1999-2004, se staral o otázky týkající se regionální politiky a byl také jejím představitelem na Mezivládní konferenci. Vzděláním je M. Barnier ekonom. Jako poslanec Národního shromáždění za pravicovou stranu RPR (gaullistická strana) se dostal do nejvyšší politiky, kde setrval celých 14 let. V roce 2004 byl Jean-Pierrem Raffarinem jmenován ministrem zahraničních věcí, avšak do vlády Dominiquea de Villepina se již nedostal. Od roku 2005 je Barnier členem Rady státu. V současné době je členem pravicové strany l'UMP³⁴ (Unie pro lidové hnutí). V rozhovoru s časopisem Le Figaro uvedl, že plně podporuje plány Nikolase Sarkozyho při prezidentské kampani.

Nicole Fontaine je francouzskou političkou. Narodila v roce 1942, získala právnické vzdělání a poté se dvacet let věnovala školství. V této době byla členkou Národního výboru pro vzdělání (1975-1981) a Národního sociálně ekonomického výboru (1978-1984). Poprvé byla zvolena do Evropského parlamentu v roce 1984, kdy ve Francii sílila podpora soukromého školství. Zvolena byla i v dalších evropských volbách v letech 1989, 1994, 1999. V letech 1999-2002 byla jeho prezidentkou. Zabývala se zde především kulturou, právem občanů a také otázkami mládeže. Stala se členkou Smírčího výboru, který byl založen Maastrichtskou smlouvou. S aktuálním předsedou Evropské rady se poté stali místopředsedy tohoto výboru. Ve vládě Jean-Pierra Raffarina působila v letech 2002-2004 jako ministryně průmyslu.

Jaques Barrot začal svou kariéru jako poslanec v roce 1967. V současné době je místopředsedou Evropské komise a komisařem pro dopravu. Podle jeho programu, uvedeného na stránkách www.ec.europa.eu je pro budoucí vývoj Evropské unie nezbytný vysoce kvalitní a spolehlivý dopravní systém. Ve své pozici se chce zaměřit na podporu rozvoje dopravního sektoru, zejména zvýšit investice do oblasti rozvoje infrastruktury skrze projekty jako je „Galileo“, což je projekt evropského satelitního navigačního systému nebo rozšíření

³⁴ l'Union pour un mouvement populaire

transevropských sítí (TENs) k pokrytí celé Evropy. Dále chce svou dopravní politiku zaměřit na obyvatele EU, jejich potřeby a očekávání.

3.7 Francie jako sídlo institucí EU

Nejznámějším městem spojeným s Evropskou unií je bezesporu **Štrasburk** (francouzsky Strasbourg), který se nachází v Alsasku a protéká jím řeka Rýn. V minulosti patřilo toto město střídavě Německu i Francii, čímž je do značné míry ovlivněn jeho vzhled. Nejznámější památkou je zde katedrála Notre-Dame de Strasbourg z 11.-15. století, která je postavena z červeného pískovce. Jeho historické centrum je od roku 1988 zapsáno na Seznamu světového dědictví UNESCO. Ve Štrasburku sídlí Evropský parlament a Evropský ombudsman.

Evropský parlament je kontrolním a také poradním orgánem Evropské unie. Jeho smyslem je reprezentovat zájmy občanů EU. Podílí se na tvorbě zákonů, schvaluje složení Evropské komise a má právo na kontrolu její činnosti, vyslovuje souhlas s přijímáním nových členských států a s mezinárodními smlouvami. V oblasti rozpočtu EU rozhoduje společně s Radou. Rozpočet nevejde v platnost, dokud ho nepodepíše prezident Evropského parlamentu. Ten pak také kontroluje, do jaké míry jsou rozpočtové výdaje ve skutečnosti využity. Jeho funkce se výrazně zvýšila po Maastrichtské smlouvě. Podle Smlouvy z Nice, tj. od 1. února 2003 má Evropský parlament 785 poslanců (jejich počet přidělený každému členskému státu EU viz *Příloha č. 2*), kteří jsou na dobu pěti let voleni občany EU staršími 18 let. Přímá volba poslanců je zavedena od roku 1979. Poslanci nejsou rozloženi podle národností a mohou se jakkoliv sdružovat do poslaneckých klubů podle jejich politické příslušnosti. Usnáší se prostou většinou. Francie byla v tomto orgánu do května 2004 zastoupena 87 poslanci. Po východním rozšíření se však snížil jejich počet snížil na 78³⁵ (jejich rozdělení do frakcí podle politické příslušnosti viz *Příloha č. 3*). Jeho sídlem je Štrasburk (plenární zasedání), nicméně parlament se schází i v Bruselu (výbory, schůze politických skupin) a Lucemburku (sekretariát).

Evropský ombudsman se zabývá stížnostmi směřujícími na činnost orgánů či institucí EU. Podat stížnost k Evropskému ombudsmanovi patří mezi práva všech občanů EU a lze ji podat poštou, emailem nebo faxem. Evropským ombudsmanem je s současné době Nikiforos Diamandouros, který byl do své funkce jmenován Evropským parlamentem 1. dubna 2003 na dobu 5 let s možností opakovaného jmenování. Stejně jako Evropský parlament sídlí i Evropský ombudsman ve Štrasburku.

³⁵ údaje z: http://en.wikipedia.org/wiki/European_Parliament přístup z Internetu 10.4. 2007

Zastoupení Francouzské republiky v institucích Evropské unie a jejích dvou výborech, které jsou významnými poradními a konzultativními orgány EU, nám ukazuje následující tabulka (počty zástupců všech států EU viz *Přílohy č. 2, 4, 5, 6*).

Tabulka č.4 – Zastoupení Francie v Evropské unii

Zastoupení Francie v EU	Počet
Počet hlasů v Radě EU	29
Počet poslanců v Evr. parlamentu	78
Zastoupení v Evropské komisi	Jacques Barrot (doprava)
Počet zástupců v HSV ³⁶	24
Počet členů v VR ³⁷	24

3.8 Francie a Evropská centrální banka

O měnovou politiku a stabilitu cen se v rámci EU stará Evropská centrální banka (ECB). Založena byla 1. června 1998 jako součást Evropského systému centrálních bank. Jejím úkolem je dbát na udržování cenové stability v Evropském měnovém systému a podporovat hospodářskou politiku EU. Mezi její další činnosti patří řízení devizových obchodů, udržování a spravování devizových rezerv členských zemí eurozóny, podporování fungování platebních systémů, provádění bankovního dohledu atp. Patří jí výlučné právo povolit vydávání bankovek v eurozóně. Nejvyšším výkonným orgánem je Výbor ředitelů (Executive Board) složený z prezidenta ECB, viceprezidenta a čtyř dalších členů. Jejich funkční období je 8 let (neopakovatelně) a jsou jmenováni rozhodnutím vlád členských států (jednomyslným) na doporučení Rady ministrů a po konzultaci s Evropským parlamentem. Nejvyšším rozhodovacím orgánem je Řídící rada (Governing Council), která je složena z Výkonného výboru a guvernérů centrálních bank členských států měnové unie. Prezidentem ECB je v současné době bývalý guvernér francouzské centrální banky **Jean-Claude Trichet** (Francie). Ten provádí měnovou politiku podle instrukcí a rozhodnutí Řídící rady a připravuje její zasedání. Rozhodovacím orgánem ECB je také Generální rada (General Council), kterou tvoří prezident, viceprezident a guvernéři centrálních bank všech členských států EU. Evropská centrální banka sídlí ve Frankfurtu nad Mohanem.

³⁶ Hospodářský a sociální výbor je konzultačním orgánem Evropské komise a Rady EU. Rozpracovává především technická hlediska návrhů projednávaných Evropskou komisí.

³⁷ Výbor regionů je poradní orgán pro Komisi, Radu EU a Evropský parlament poskytující místní a oblastní vazbu pro rozhodování v Evropské unii. Smyslem jeho vytvoření je tedy umožnit zástupcům lokální a regionální samosprávy vyjádřit svůj názor na ta opatření Společenství, která se jich přímo dotýkají.

3.9 Spolupráce Francie a Německa na společném evropském vyhledávači

V roce 2005 se v laboratořích společností Thomson a Deutsche Telekom s podporou Francouzské agentury pro průmyslové inovace a dalších organizací začal vyvíjet francouzsko-německý vyhledávací stroj tzv. Quaero, což je jen jednou z ukázek možnosti spolupráce firem v rámci Evropské unie na velkolepých projektech. Tento projekt byl oznámen tehdejším prezidentem Jacquesem Chiracem během francouzsko-německé ministerské konference v Reims v dubnu roku 2005 a má ambice ohrožit dominanci dosavadních amerických vyhledávačů jako je Google nebo Yahoo. Podle informací, které zveřejnil 26.4. 2006 informační server www.ihned.cz vidí Jacques Chirac Quaero jako jeden z šesti velkých projektů, které by měly přinést nové oživení francouzské ekonomice. Pro tento účel byla vytvořena agentura, která má na tyto projekty přidělenou částku 2 miliardy EUR. Jak uvedl J. Chirac pro agenturu Reuters „Nové programy se zaměří na nové technologie, které jsou důležité pro naši budoucnost“³⁸ Quaero nebude textově založený vyhledávač, ale bude spíše zaměřen na multimediální vyhledávání. Francie se chce v tomto ohledu soustředit na výzkum obrázkového hledání a od Německa se předpokládalo rozvíjení hlasových klipů a hledání zvukovými médii s cílem přepisování jejich obsahu do textu a přeložení do jiného jazyka. To však bylo před tím, než Německo z projektu vystoupilo. Podle časopisu The Economist z 6. ledna 2007 Quaero „bylo údajně vyhozeno“ v té době, co si stěžovalo na náklady a oznámilo, že vyvine svůj vlastní vyhledávač. 18. ledna 2006 oznámil německý státní sekretář H. Schauerte na summitu IT-Gipfel v Postupimi, že německé konsorcium dalo dohromady sémantický projekt vyhledávače nazvaný Theseus, který bude zcela odlišný od „francouzského Quaero“.

³⁸ citace ze stránky http://svet.ihned.cz/1-10030280-18323500-003200_d-1c, přístup z Internetu 18.4. 2007

Závěr

Cílem mé práce bylo zhodnotit postavení Francie v Evropské unii. Při ohlédnutí do minulosti to byly právě francouzské osobnosti, které po 2. světové válce iniciovali evropskou integraci. Po roce 1948, kdy ekonomiky evropských států nebyly v dobrém stavu, si začala Západní Evropa uvědomovat nutnost spolupráce. Prvním krokem evropské integrace se stalo uzavření smlouvy o ESUO, o které se výrazně zasloužili J. Monnet a R. Schuman. Významnou roli v průběhu evropské integrace hrál také francouzský prezident a generál Charles de Gaulle, který se zasloužil o položení základů spolupráce Francie a Německa, ale vetoval také vstup Velké Británie do ES, což činí jeho přínos pro evropskou integraci sporným. Následný vývoj francouzsko německých vztahů hrál značnou roli v budování hospodářské, ale i měnové unie. Valéry Giscard d'Estaing se s německým kancléřem Schmidtem zasadil o založení Evropského měnového systému, jeho následovníkovi Francois Mitterrandovi se zase podařilo ve spolupráci s kancléřem Kohlem zakomponovat vytvoření měnové unie do Maastrichtské smlouvy. Ke zhoršení vztahů těchto dvou "tahounů" evropské integrace došlo v 90. letech, kdy se jejich pohledy na budoucí Evropu začali odlišovat.

Francie si díky svým osobnostem získala své výrazné postavení v Evropě již v prvních letech evropské integrace a stále z této pozice profituje. Zejména se to týká oblasti Společné zemědělské politiky, na jejímž založení se v minulosti značně podílela. Vzhledem k jejímu rozsáhlému potenciálu a změnám v této oblasti se stále brání jakýmkoliv reformám a nadále čerpá nemalé částky z rozpočtu EU na podporu svého zemědělství.

Rozčarováním pro Evropskou unii se stalo odmítnutí Evropské ústavy ve francouzském referendu. Přestože byli členy Konventu, který Ústavu sestavoval, i francouzští představitelé, občané Francie se vyjádřili proti, čímž vzešly na povrch rozdílné názory politiků a obyvatel Francie. V prezidentských volbách, které probíhaly v dubnu a květnu tohoto roku, byl novým prezidentem Francouzské republiky zvolen Nicolas Sarkozy. Ten má v plánu se touto otázkou začít zabývat, a tak by se téma Evropské ústavy mohlo opět stát aktuálním.

S plněním Paktu stability a růstu měla Francie také problémy, na její popud byl dokonce tento Pakt v roce 2005 reformován. Po těchto problémech se vláda Francie rozhodla přijmout opravná opatření. Deficit státního rozpočtu se podařilo snížit pod hranici 3 % poprvé v roce 2005. Pro tento rok by měl dokonce dosáhnout pouze 2,5 %. Bez ohledu na to, jaký se bere předpoklad ekonomického růstu, státní rozpočet by měl být vyrovnaný před koncem desetiletí. Dále by mělo dojít k rychlému snižování zadluženosti.

Směr budoucího vývoje Francie v rámci Evropské unie do značné míry závisí na přístupu nového prezidenta N. Sarkozyho. Mezi jeho plány patří např. sestavení kratšího textu Evropské ústavy, který by upravoval fungování EU pro současné členy. Další rozšiřování EU by se mělo podle jeho názoru pozastavit. O tomto textu by se však nehlasovalo formou referenda, jeho přijetí bude záviset pouze na rozhodnutí francouzského parlamentu.

I když prošla Francie během svého politického, ale i hospodářského vývoje různými problémy, vždy zaujímala v evropské integraci stěžejní postavení. Její osobnosti rozhodujícím způsobem ovlivňovaly a i v současné době ovlivňují vývoj EU. Díky své významnosti, velikosti a síle bude tento stát hrát i v budoucnosti významnou úlohu na evropské scéně.

Literatura

knihy

1. JAKŠ, J.: Quo vadis Evropská unie. 1.vyd., Praha, ETC Publishing s.r.o., 1998. ISBN 80-86006-57-3
2. KEŘKOVSKÁ, A.- KEŘKOVSKÝ, M.: Evropská unie: historie, instituce, ekonomika a politiky. 1. vyd., Praha, Computer Press, 1999. ISBN 80-7226-196-7
3. CIHELKOVÁ, E., JAKŠ, J. A KOL.: Evropská integrace - Evropská unie. Praha, VŠE, 2004. ISBN 80-245-0854-0
4. MARKOVÁ, J.: Mezinárodní měnové instituce. Praha, Oeconomica, 2002. ISBN 8024504316
5. DUVERGER, M.: L'Europe dans tous ses États. 1re édition, Paris, Presses Universitaires de France, 1995. ISBN 2130468926
6. SYNEK, M., SEDLÁČKOVÁ, H., VÁVROVÁ, H.: Jak psát diplomové a jiné písemné práce. Praha, VŠE, 2002. ISBN 8024503093

Články z novin

1. Sládek, Jiří: Evropské téma zní ve Francii slabě, Hospodářské noviny, ročník 51, 2007, ISSN 70941-328350, č.76, s. 9

Internet

1. *Institut pro Evropskou politiku – EUROPEUM*
URL: http://www.europeum.org/disp_article.php?aid=739&lang=en, přístup z Internetu 14. 4. 2007
URL: http://www.europeum.org/disp_article.php?aid=642, přístup z Internetu 12. 4. 2007
URL: http://www.europeum.org/disp_article.php?aid=33&cid=6&nolang=1&type=2&page=1, přístup z Internetu 12. 4. 2007
2. *Encyklopedie Wikipedia*
URL: http://cs.wikipedia.org/wiki/Politick%C3%BD_syst%C3%A9m_Francie, přístup z Internetu 21. 3. 2007
URL: http://cs.wikipedia.org/wiki/Evropsk%C3%A1_unie, přístup z Internetu 27. 3. 2007
URL: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Francie>, přístup z Internetu 21. 3. 2007
URL: <http://en.wikipedia.org/wiki/Quaero>, přístup z Internetu 24. 4. 2007
URL: http://en.wikipedia.org/wiki/French_overseas_departments_and_territories, přístup z Internetu 18. 3. 2007

URL: http://en.wikipedia.org/wiki/French_colonies, přístup z Internetu 18. 3. 2007
URL: http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_GDP_%28PPP%29, přístup z Internetu 14. 4. 2007
URL: http://en.wikipedia.org/wiki/European_Parliament, přístup z Internetu 10.4. 2007
URL: http://en.wikipedia.org/wiki/Reporters_Without_Borders, přístup z Internetu 22. 3. 2007
URL: http://en.wikipedia.org/wiki/Human_Development_Index, přístup z Internetu 22. 3. 2007
URL: http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_GDP_%28PPP%29, přístup z Internetu 29. 4. 2007
URL: http://fr.wikipedia.org/wiki/Charles_de_Gaulle, přístup z Internetu 14. 4. 2007

3. *Vše o Evropské unii*

URL: <http://www.euroskop.cz/47705/clanek/evropsky-ombudsman---verejny-ochrance-prav/>, přístup z Internetu 18. 4. 2007
URL: <http://www.euroskop.cz/39641/clanek/evropska-centralni-banka/>, přístup z Internetu 18. 4. 2007
URL: <http://www.euroskop.cz/19966530/clanek-zpravodajstvi/francie-nejprve-reformy-eu-potom-rozsirovani/>, přístup z Internetu 20. 4. 2007
URL: <http://www.euroskop.cz/47465/119229/clanek/francie/postoj-francie-k-evropske-integraci/>, přístup z Internetu 10. 4. 2007
URL: <http://www.euroskop.cz/47499/119292/clanek/rozpocet-eu/uvod-do-rozpocetu-eu/>, přístup z Internetu 18. 4. 2007
URL: <http://www.euroskop.cz/47465/120478/clanek/francie/ekonomicka-situace/>, přístup z Internetu 15. 4. 2007
URL: <http://www.euroskop.cz/45099/105962/clanek/zakladni-dokumenty-evropske-unie/evropska-ustavni-smlouva/>, přístup z Internetu 16. 4. 2007

4. *Zastoupení Evropské komise v České republice*

URL: <http://www.evropska-unie.cz/cz/article.asp?id=1115>, přístup z Internetu 5. 4. 2007
URL: <http://www.evropska-unie.cz/cz/article.asp?id=1116&page=2>, přístup z Internetu 5. 4. 2007
URL: <http://www.evropska-unie.cz/cz/glossary/term.asp?id=83>, přístup z Internetu 10. 4. 2007
URL: <http://www.evropska-unie.cz/cz/article.asp?id=2843>, přístup z Internetu 22. 3. 2007

5. *Evropská unie – portál o EU*

URL: <http://www.euractiv.cz/zemdlstvi/analiza/spolen-zemdlsk-politika-a-postoj-francie>, přístup z Internetu 16. 4. 2007

URL: <http://www.euractiv.cz/zemdlstvi/link-dossier/reformy-spolen-zemdlsk-politiky>, přístup z Internetu 16. 4. 2007

6. *Evropský hospodářský a sociální fond*

URL: http://eesc.europa.eu/index_cs.asp, přístup z Internetu 2. 5. 2007

7. *Zpravodajský server hospodářských novin*

URL: http://ihned.cz/3-20893550-Francie-000000_d-53, přístup z Internetu 14. 4. 2007

URL: http://ihned.cz/3-20854240-Francie-000000_d-c5, přístup z Internetu 14. 4. 2007

URL: http://ihned.cz/3-20809160-Francie-000000_d-56, přístup z Internetu 14. 4. 2007

URL: http://svet.ihned.cz/1-10030280-18323500-003200_d-1c, přístup z Internetu 15. 4. 2007

8. *Zpravodajské servery*

URL: http://www.novinky.cz/eu/francie-odmitla-ustavu-eu_57437_ee8br.html, přístup k Internetu 15. 4. 2007

URL: <http://aktualne.centrum.cz/zahranici/evropa/clanek.phtml?id=416222>, přístup z Internetu 8. 5. 2007

9. *Server finančníci*

URL: <http://www.financnici.cz/jean-claude-trichet>, přístup z Internetu 5. 5. 2007

10. *Centrum pro komunitní práci*

URL: <http://www.cpkp.cz/evropskyobcan/manual/soucasnost.htm>, přístup z Internetu 13. 4. 2007

11. *Ministerstvo zahraničních věcí Francie (Ministère des Affaires étrangères)*

URL: http://www.diplomatie.gouv.fr/fr/france_829/decouvrir-france_4177/france-bref_2271/economie_4457.html, přístup z Internetu 27. 3. 2007

URL: http://www.diplomatie.gouv.fr/fr/france_829/decouvrir-france_4177/france-bref_2271/economie_4457.html#so_6, přístup z Internetu 27. 3. 2007

12. *Kancelář prezidenta Francouzské republiky (Accueil – Présidence de la République)*

URL: http://www.elysee.fr/elysee/francais/la_presidence/la_galerie_des_presidents/v_eme_republique/valery_giscard_d_estaing.20944.html, přístup z Internetu 8. 4. 2007

13. *Francie ve faktech a číslech*

URL: http://www.insee.fr/fr/home/home_page.asp, přístup z Internetu 4. 4. 2007

14. *Prezidentské volby ve Francii 2007 (Elections presidentielles 2007)*

URL: <http://www.elections-presidentielles-2007.biz/presidentielles-liste-candidats.php>, přístup z Internetu 5. 4. 2007

15. *Asociace Jeana Monneta (Association Jean Monnet)*

URL: <http://www.jean-monnet.net/main1.html>, přístup z Internetu 12. 4. 2007

16. *Ministerstvo ekonomie, financí a průmyslu (Ministère de l'économie, des finances et de l'industrie)*

URL: www.minefi.gouv.fr, přístup z Internetu 18. 4. 2007

17. *Evropská komise (European Commission)*

URL: <http://ec.europa.eu>, přístup z Internetu 15. 4. 2007

URL: http://ec.europa.eu/commission_barroso/barrot/index_en.htm, přístup z Internetu 10. 4. 2007

URL: http://europa.eu/constitution/referendum_cs.htm, přístup z Internetu 12.4. 2007

URL: [http://europa.eu/.../06/1154&format=PDF&aged=1&language=CS&guiLanguage=en -](http://europa.eu/.../06/1154&format=PDF&aged=1&language=CS&guiLanguage=en-), přístup z Internetu 22.03. 2007

18. *Evropský parlament (European Parliament)*

URL: http://www.europarl.europa.eu/news/public/story_page/032-989-255-09-37-904-20050819STO00988-2005-12-09-2005/default_cs.htm, přístup z Internetu 18. 4. 2007

19. *Statistiky OECD (Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj)*

URL: http://stats.oecd.org/wbos/default.aspx?datasetcode=MEI_TRD, přístup z Internetu 2. 5. 2007

20. *Oficiální portál pro podnikání a export*

URL: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/francie-souhrnne-informace/francie-zahranicni-obchod/1000913/9663/>, přístup z Internetu 22. 3. 2007

URL: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/politiky-eu/spolecna-obchodni-politika-evropske-unie/1000521/10898/#obchoduje>, přístup z Internetu 22. 3. 2007

21. *Globální koalice proti korupci*

URL: <http://www.transparency.org/cpi/2005/2005.10.18.cpi.en.html>, přístup z Internetu 22. 3. 2007

Přílohy

Seznam příloh

- *Příloha č. 1: Seznam francouzských zámořských teritorií*
- *Příloha č. 2: Základní přehled členských států EU*
- *Příloha č. 3: Rozdělení poslanců Francie v EP do frakcí podle jejich pol. příslušnosti*
- *Příloha č. 4: Současný počet zástupců v Hospodářském a sociálním výboru (HSV)*
- *Příloha č. 5: Současný počet členů Výboru regionů (VR)*
- *Příloha č. 6: Evropská ústava stručně*

Příloha č. 1: Seznam francouzských zámořských teritorií

Obývaná zámořská území a společenství

Vlajka	Název	Hlavní město	Obyvatelstvo (leden 2006)	Rozloha (km ²)	Status	Poloha
	French Guiana	Cayenne	202,000	86,504	Zámořský department / region	Jižní Amerika
	French Polynesia	Papeete	256,200	4,167	Zámořské společenství	Jižní Pacifik
	Guadeloupe	Basse-Terre	447,000 (s St Barth & St Martin) (ca. 405,000 with out St Barth & St Martin)	1,703	Zámořský department / Antily region	
	Martinique	Fort-de-France	399,000	1,128	Zámořský department / Antily region	
	Mayotte	Mamoudzou	160,265 (červenec 2002) (cca 182,000 v lednu 2006)	374	Zámořské společenství	Afrika (Mozambický kanál)
	New Caledonia	Nouméa	236,528	18,575	<i>Sui generis</i> společenství	Jižní Pacifik
	Réunion	Saint-Denis	784,000	2,512	Zámořský department / region	Indický oceán
	Saint-Barthélemy	Gustavia	6,852 (březen 1999)	21	Zámořské společenství	Antily

	Saint Martin	Marigot	33,102 (říjen 2004)	53	Zámořské společenství Antily
	Saint Pierre and Miquelon	Saint-Pierre	6,125	242	Zámořské společenství Jihovýchod Kanady
	Wallis and Futuna	Mata-Utu	14,944 (červenec 2003)	274	Zámořské společenství Jižní Pacifik

Neobydlené země

Vlajka	Název	Rozloha (km ²)	Status	Poloha
	Bassas da India	1	vlastnictví Francouzské republiky	Afrika (Mozambický kanál)
	Clipperton	7	vlastnictví Francouzské republiky	Západ Mexika
	Crozet Islands	352	TAAF oblast	Jižní Indický oceán
	Europa	28	vlastnictví Francouzské republiky	Afrika (Mozambický kanál)
	Glorioso Islands	5	vlastnictví Francouzské republiky	Indický oceán
	Juan de Nova	4,4	vlastnictví Francouzské republiky	Afrika (Mozambický kanál)
	Kerguelen Islands.	7,215	TAAF oblast	Jižní Indický oceán

	Saint-Paul Island and Amsterdam Island	66	TAAF oblast	Indický oceán
	Tromelin Island	1	vlastnictví Francozské republiky	Indický oceán

Antarktida

Vlajka	Název	Hlavní město	Rozloha (km ²)	Status	Poloha	Poznámky
	Adélie Land	Dumont d'Urville Station	432,000	TAAF oblast	Antarktida	Antarktický smluvní systém – omezené pravomoci

zdroj: http://en.wikipedia.org/wiki/French_overseas_departments_and_territories; přístup z Internetu 28.4. 2007

Příloha č. 2: Základní přehled členských států EU

země	rok vstupu	počet obyvatel (mil., 2005)	rozloha (km²)	HDP (PPP) na obyvatele (v USD, 2005)	relativní HDP (EU=100)	počet míst v EP	síla hlasu v Radě
 Belgie	1958	10,36	30 528	31 549	123	24	12
 Bulharsko	2007	7,53	110 912	10 804	39	18	10
 Česko	2004	10,24	78 866	19 475	76	24	12
 Dánsko	1973	5,43	43 094	34 781	135	14	7
 Estonsko	2004	1,33	45 226	16 461	64	6	4
 Finsko	1995	5,22	338 145	30 818	120	14	7
 Francie	1958	60,65	547 030	29 203	114	78	29
 Irsko	1973	4,01	70 280	40 003	156	13	7
 Itálie	1958	58,10	301 230	29 414	114	77	29
 Kypr	2004	0,78	9 250	20 669	80	6	4
 Litva	2004	3,59	65 200	14 198	55	13	4
 Lotyšsko	2004	2,29	64 589	12 886	50	9	7
 Lucembursko	1958	0,46	2 586	66 821	260	6	4
 Malta	2004	0,39	316	20 015	78	5	3
 Maďarsko	2004	10,01	93 030	16 627	65	24	12
 Německo	1958	82,46	357 021	30 150	117	99	29
 Nizozemsko	1958	16,40	41 526	30 363	118	27	13
 Polsko	2004	38,63	312 685	13 275	52	53	27
 Portugalsko	1986	10,56	92 391	19 949	78	24	12
 Rakousko	1995	8,18	83 870	32 962	128	18	10
 Rumunsko	2007	21,69	238 391	10 152	36	35	14
 Řecko	1981	10,66	131 940	21 529	84	24	12
 Slovensko	2004	5,43	48 845	16 110	63	14	7
 Slovinsko	2004	2,01	20 273	21 695	84	7	4
 Spojené království	1973	60,44	244 820	30 309	118	78	29
 Španělsko	1986	43,20	504 782	24 803	96	54	27
 Švédsko	1995	9,00	449 964	29 537	115	19	10
 EU celkem	1958	485,5	4 314 000	25 700 (EU25)	100	785 (EU27)	345 (EU27)

zdroj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Evropsk%C3%A1_unie - přístup z Internetu 20.3. 2007

Příloha č. 3: Rozdělení poslanců Francie v EP do frakcí podle jejich politické příslušnosti

Jednotlivé frakce Evropského parlamentu	počet poslanců
Skupina Evropské lidové strany a Evropských demokratů	17
Skupina sociálních demokratů v Evropském parlamentu	31
Skupina Aliance liberálů a demokratů pro Evropu	11
Skupina Zelených/Evropská svobodná aliance	6
Skupina konfederace Evropské sjednocené levice a Severské zelené levice	3
Skupina nezávislých/demokracie	3
Nezařazení poslanci	7

zdroj: údaje z <http://www.euroskop.cz/47465/119229/clanek/francie/postoj-francie-k-evropske-integraci/>, přístup z Internetu 15.4. 2007

Příloha č. 4: Současný počet zástupců v Hospodářském a sociálním výboru (HSV)

Členské státy EU	počet členů v HSV
Francie, Itálie, Německo a Spojené království	24
Španělsko a Polsko	21
Belgie, Nizozemsko, Portugalsko, Řecko, ČR	12
Rakousko, Švédsko a Maďarsko	12
Dánsko, Finsko, Irsko, Litva a Slovensko	9
Estonsko, Lotyšsko a Slovinsko	7
Lucembursko a Kypr	6
Malta	5
Celkem	317

zdroj: údaje z <http://www.evropska-unie.cz/cz/article.asp?id=1115&page=1>, přístup z Internetu 15.4. 2007

Příloha č. 5: Současný počet členů Výboru regionů (VR)

Členské státy EU	počet členů ve VR
Francie, Itálie, Německo a Spojené království	24
Španělsko a Polsko	21
Belgie, Nizozemsko, Portugalsko, Řecko, ČR	12
Rakousko, Švédsko a Maďarsko	12
Dánsko, Finsko, Irsko, Litva a Slovensko	9
Estonsko, Lotyšsko a Slovinsko	7
Lucembursko a Kypr	6
Malta	5
Celkem	317

zdroj: údaje z <http://www.evropska-unie.cz/cz/article.asp?id=1116&page=2>, přístup z Internetu 15.4. 2007

Příloha č. 6: Evropská ústava stručně

Návrh evropské ústavní smlouvy se skládá z krátké preambule a čtyř částí.

Část I obsahuje základní charakteristiky EU a tím se podobá národním ústavám jednotlivých zemí. Najdeme tady definici Evropské unie, jejích hodnot a cílů i práv evropských občanů. V části I je také navrženo rozdělení pravomocí mezi EU a členskými státy a způsoby, jak tyto pravomoci vykonávat. Důležitá kapitola se věnuje základnímu popisu evropských institucí – Evropského parlamentu, Evropské komise, Rady, Evropského soudního dvora a Evropského účetního dvora. Část I obsahuje také podmínky, jak lze do EU vstoupit nebo z Unie naopak vystoupit.

Část II tvoří Charta základních práv EU, ve které jsou zakotvena práva, která musí EU ve vztahu k evropským občanům respektovat při své činnosti. Charta v evropské ústavě odpovídá například Listině základních práv a svobod, která je součástí Ústavy ČR.

Část III popisuje fungování EU jak z hlediska hlavních unijních institucí, tak z hlediska jednotlivých politik, ve kterých EU působí, od společného trhu přes zahraniční a bezpečnostní politiku až po spolupráci v oblasti ochrany hranic a stíhání závažné nadnárodní kriminality. Část III navazuje na část I a rozpracovává podrobněji její základní ustanovení.

Část IV tvoří obecná a závěrečná ustanovení, z nichž jsou důležitá například pravidla, podle kterých bude možné evropskou ústavní smlouvu měnit.

Jednotlivé části návrhu evropské ústavní smlouvy

Preambule

Stručná preambule je uvedena řeckým citátem o demokratickém zřízení jako vládě většiny. Preambule zdůrazňuje, že Evropa je postavena na staletých humanistických tradicích a hodnotách, ke kterým se nadále hlásí a z nichž vychází i rozšiřující se Evropská unie.

Část I – Základní ustanovení (celkem devět kapitol a 59 článků)

V I. kapitole (články 1 – 6) jsou vyjmenovány hlavní hodnoty a cíle EU a nově je zde zakotvena právní subjektivita EU (článek 6). Ta umožní, aby EU jako celek mohla uzavírat mezinárodní dohody nebo být zastoupena v mezinárodních organizacích.

Kapitolu II tvoří jen dva články (7 a 8), které se týkají základních práv občanů v EU (ta jsou podrobně rozpracována v části II – Chartě základních práv) a občanství EU, jež je chápáno jako doplněk státního občanství jednotlivých členských států.

Kapitola III (články 9 – 17) popisuje rozdělení kompetencí mezi EU a členskými státy. V návrhu se rozlišují tři kategorie kompetencí: exkluzivní kompetence EU; sdílené kompetence EU a členských států; podpůrné, doplňkové a koordinační působení EU. U každé kategorie

jsou v návrhu ústavy uvedeny oblasti, jichž se kategorie týká (podle současného stavu) i způsoby výkonu dané kompetence. Pro všechny druhy kompetencí dohromady jsou zakotveny základní principy, včetně zásady, že EU disponuje pouze takovými kompetencemi, které na ni členské státy přenesly, a dále zásady, že v oblasti exkluzivních kompetencí EU má unijní právo přednost před národním.

Kapitola IV (články 18 – 31) se zabývá institucemi EU. Oproti současnému stavu je v návrhu evropské ústavní smlouvy zanesena řada změn, z nichž některé by měly platit až od roku 2009 (tj. ob jedno funkční období Evropského parlamentu a Komise). Mezi novinky patří, že Evropská rada je pojímána jako samostatná instituce a dosavadní rotující půlroční předsednictví v ní je nahrazeno postem stálého předsedy voleného na 2,5 roku s možností jednoho prodloužení. Evropskému parlamentu se přiznává větší vliv než nyní, zároveň se navrhuje od roku 2009 změna v rozdělení mandátů mezi členskými státy (snížení minimálního počtu zástupců jedné země z 5 na 4). Komise by měla mít maximálně 15 členů s hlasovacím právem, které by doplnili zástupci z ostatních členských států bez oprávnění hlasovat. Nově je v návrhu zakotvena funkce ministra zahraničí EU, která vznikne personálním propojením agendy současného Vysokého představitele EU pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku (J. Solana) a komisaře pro vnější vztahy (Ch. Patten). U způsobu stanovení kvalifikované většiny návrh počítá s přechodem od současného systému vážení hlasů na dvojitou většinu tvořenou alespoň 50% členských států, které zároveň reprezentují alespoň 60% unijní populace.

Kapitola V (články 32 – 43) se zabývá nástroji, které umožní výkon kompetencí EU. Oproti existujícím 15 legislativním nástrojům počítá návrh jen se 6, u kterých zavádí nové názvy a definice jejich použití, zejména s důrazem na odlišení legislativní a exekutivní funkce. I když Konvent nepřevzal dělení unijní agendy do tří pilířů, jak je zavedla v roce 1992 tzv. maastrichtská smlouva o EU, zůstávají v kapitole V zčásti zachovány zvláštní postupy pro oblast současného II. pilíře (vnější působení EU) a III. pilíře (spravedlnost a vnětro).

Kapitola VI (články 44 – 51) shromažďuje články týkající se demokracie v EU, např. zásadu průhlednosti působení evropských institucí, dialog s občanskou společností, odbory i církvemi nebo institut evropského ombudsmana.

Kapitola VII (články 52 – 55) se věnuje financování EU, od všeobecných zásad (např. průhlednosti a vyrovnanosti rozpočtu) přes ustanovení o vlastních zdrojích až po zásady pro zpracování a přijetí pětileté finanční perspektivy a ročního rozpočtu. Evropskému parlamentu je oproti současnému stavu přiznán plný vliv při schvalování rozpočtu.

Kapitolu VIII tvoří jediný článek, který deklaruje zájem EU na rozvoji intenzivních vztahů s nejbližším okolím Unie.

Závěrečná kapitola IX (články 57 – 59) se zabývá členstvím v EU. Vedle existujících podmínek pro vstup do EU a postupu při pozastavení členství je doplněn nový článek o dobrovolném vystoupení z Unie.

Část II – Charta základních práv EU

Charta základních práv EU byla ve formě politické deklarace přijata v roce 2000. Začleněním do evropské ústavní smlouvy Charta nabude právní závaznosti. Konvent převzal text Charty bez podstatných změn, zpřesněna byla pouze závěrečná ustanovení, která se týkají způsobu aplikace Charty.

Charta se skládá z 54 článků, je rozdělena do 7 kapitol, z nichž prvních 6 se zabývá konkrétními okruhy práv a svobod (Důstojnost; Svobody; Rovnost; Solidarita; Občanská práva; Spravedlnost), kterými se má EU řídit a respektovat je při své činnosti.

Část III – Politiky EU

III. část návrhu evropské ústavní smlouvy je nejobsáhlejší, má sedm kapitol a 342 články. Přebírá nebo mírně upravuje řadu článků ze stávajících základních smluv EU; zároveň navazuje na část I evropské ústavní smlouvy a na výsledky několika pracovních skupin Konventu (Řízení ekonomické politiky, Zjednodušení nástrojů a procedur EU, Vnější působení EU, Obrana, Sociální Evropa), jejichž doporučení rozpracovává.

V části III se zejména upřesňuje, které evropské orgány mají při výkonu dané politiky působit, jaké legislativní nástroje mají v konkrétních oblastech zvolit a za použití kterých rozhodovacích procedur je přijímat (zejména klíčová otázka jednomyslného nebo většinového rozhodování a rozsahu zapojení Evropského parlamentu do rozhodování). Konvent se rozhodl u většiny politik aplikovat při schvalování legislativy spolurozhodovací proceduru, při které je návrh schválen, jestliže se na něm shodla Rada kvalifikovanou většinou a Evropský parlament prostou většinou. Jednomyslné rozhodování Rady (zpravidla s konzultativním zapojením Evropského parlamentu) bylo zachováno především u citlivých otázek společné zahraniční a bezpečnostní i obranné politiky nebo v daňových a sociálních otázkách.

Kapitoly I a II (články 1 – 6, resp. 7 – 13) se zabývají základními principy, z kterých vychází výkon všech politik EU – z nich je největší prostor věnován zásadě rovnosti a nediskriminování.

Kapitola III (články 14 – 185, Vnitřní politiky a působení EU) podrobně rozpracovává výkon většiny společných politik. Jedná se především o jednotný vnitřní trh včetně čtyř základních svobod (články 14 – 68), dále o ekonomickou a měnovou unii (články 69 – 96) a další oblasti (zemědělství, životní prostředí, energetika, zaměstnanost, ochrana spotřebitele, články 97 – 157). Oproti současnému stavu má být posílena zejména tzv. euro-skupina zemí, jež používají společnou měnu euro. Zvláštní podkapitola je věnována oblasti svobody, bezpečnosti a spravedlnosti (tj. agendě justice a vnitra, články 158 – 178 navazující na článek 41 části I) i oblastem, kde má EU pouze podpůrnou či koordinační roli (kultura, vzdělávání, civilní ochrana, články 179 – 185). V oblasti justice návrh předpokládá postupné prohlubování unijní spolupráce v oblasti trestněprávní i občanskoprávní, v azylové a imigrační politice i v policejní spolupráci.

Kapitola IV upravuje účast přidružených oblastí na vnitřních politikách EU (články 186 – 192) a týká se především zámořských teritorií Velké Británie, Francie, Nizozemí a Dánska.

Kapitola V (články 193 – 231) v návaznosti na články 39 a 40 části I rozpracovává zásady spolupráce v oblasti vnějšího působení EU, od společné zahraniční a bezpečnostní politiky přes vnější obchodní vztahy, rozvojovou spolupráci, mezinárodní dohody, vztahy k mezinárodním organizacím a uplatnění klauzule solidarity EU (viz článek 42 části I). Také v této oblasti návrh předpokládá postupné prohloubení spolupráce na úrovni EU, mj. v důsledku explicitního přiznání právní subjektivity Evropské unii.

V kapitole VI (články 232 – 329) jsou rozvinuta obecná ustanovení části I o institucích a financování EU i o provádění tzv. posílené spolupráce.

V závěrečné kapitole VII (články 330 – 342) jsou zakotvena společná ustanovení, která se týkají například postavení unijních institucí a jejich personálu ve vztahu k členským státům.

Část IV – Obecná a závěrečná ustanovení

Obecná a závěrečná ustanovení obsahují 10 článků. Článek 1, který byl do návrhu doplněn až v závěru a s poznámkou o možném zařazení do části I, se zabývá symboly EU (např. společná měna, vlajka, hymna). Články 2 a 3 zajišťují právní kontinuitu mezi novou evropskou ústavní smlouvou a smlouvami předchozími, které mají být zrušeny. Články 4 a 5, 9 a 10 upravují působnost nové smlouvy z hlediska teritoriálního, jazykového i časového. Článek 6 potvrzuje závaznost protokolů připojených k evropské ústavní smlouvě.

Článek 7 stanovuje postup v případě provádění změn v evropské ústavní smlouvě. Oproti současnému stavu, kdy změnu základních smluv iniciuje Evropská rada, připraví mezivládní

konference EU a schválí jednotlivé členské státy podle národních ratifikačních pravidel (zpravidla v národním parlamentu, někdy v referendu), je v evropské ústavní smlouvě navržen širší okruh iniciátorů změn (též Evropský parlament a Komise) a doplněn konvent složený ze zástupců národních vlád i parlamentů a evropských institucí, který má předcházet mezivládní konferenci a připravovat pro ni návrhy.

Článek 8 stanovuje postup při schvalování a ratifikaci evropské ústavní smlouvy. Nová smlouva by měla vstoupit v platnost poté, kdy ji ratifikují všechny členské státy EU.

Protokoly

K nové smlouvě by měly být připojeny protokoly podobně jako ke stávajícím smlouvám. Konvent zejména projednal a upravil Protokol o roli národních parlamentů a Protokol o uplatňování zásad subsidiarity a proporcionality, protože jedním z hlavních úkolů Konventu byla příprava návrhů na posílené zapojení národních parlamentů do evropské problematiky.

Protokol o roli národních parlamentů obsahuje několik nových návrhů, které by měly národním parlamentům přinést větší přehled i vliv ve vztahu k EU. Napříště by Evropská komise měla národním parlamentům zasílat plán své legislativní činnosti a také každý jednotlivý legislativní návrh (dosud se návrhy zasílají jen národním vládám). Národní parlamenty by měly získat možnost posoudit evropské legislativní návrhy z hlediska zásady subsidiarity.

Mechanismus posuzování aplikace zásady subsidiarity je blíže rozpracován v Protokolu o uplatňování zásad subsidiarity a proporcionality. Každý národní parlament (resp. komora), by v budoucnu měl mít možnost vydat k legislativnímu návrhu Evropské komise zdůvodněné negativní stanovisko, pokud by shledal, že zásada subsidiarity nebyla dodržena, tj. že návrh je přijímán na jiné (zpravidla vyšší) úrovni, než je k dosažení efektivního výsledku vhodné. Pokud by se na takovém stanovisku shodla alespoň 1/3 parlamentů, Komise by měla návrh revidovat. Národním parlamentům se přiznává také možnost napadnout již schválený návrh nerespektující subsidiaritu u Evropského soudního dvoru.

Z dalších protokolů navrhl Konvent Protokol o euro-skupině a Pozměňující protokol ke Smlouvě o evropské atomové energii (Euratom).

zdroj: <http://www.euroskop.cz/45099/105962/clanek/zakladni-dokumenty-evropskeunie/evropska-ustavni-smlouva/>, přístup z Internetu 12.4. 2007